№№61–62
(3600–3601)

17 красавіка 2012 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай і рускай мовах

Выдавец:
УП «Народная Воля».
Кошт — свабодны.

Народная Воля

СУСТРЭЧА

Андрэй Саннікаў і Зміцер Бандарэнка на свабодзе

Экс-кандыдат у прэзідэнты Андрэй Саннікаў і яго бліжэйшы паплечнік Зміцер Бандарэнка больш як праз год пасля ўдзелу ў выбарчай кампаніі абнялі сваіх блізкіх.

Саннікаў быў вызвалены вечарам у суботу. Экс-кандыдата ў прэзідэнты ноччу прывезлі з віцебскай калоніі на Прывакзальную плошчу Мінска, дзе яго сустракалі журналісты і паплечнікі.

На Вялікдзень, які праваслаўныя адзначалі ў нядзелю, 15 красавіка, быў вызвалены Зміцер Бандарэнка. Ён прыехаў у Мінск з магілёўскай калоніі №15 на маршрутным таксі. Прычым ехаў лежачы, таму што нядаўна ў калоніі перанёс аперацыю на назе.

У НУМАР!

Ліст з волі

Дарагі Іосіф Паўлавіч! Дарагія Святлана, Марына і ўсе супрацоўнікі "Народнай Волі"!

Я неаднойчы пісаў вам з-за кратаў — з турмаў і калоній. Зараз ведаю, што гэтыя лісты да вас звычайна не даходзілі. У тых лістах я дзякаваў газеце за мужнасць, за прынцыповасць, за пазіцыю. Прасіў праз газету падзякаваць усім тым людзям у Беларусі, якія падтрымлівалі мяне і іншых палітвязняў, разгарнулі сапраўдную кампанію салідарнасці з намі, патрабавалі нашага неадкладнага вызвалення і самі падвяргаліся рэпрэсіям. Ды і сама "Народная Воля" была рэпрэсавана разам са мной: час ад часу ад мяне яе хавалі, калі там выходзілі вострыя артыкулы, а час ад часу "Народнай Волі" пазбаўлялі ўсю калонію — асабліва калі ў нумары друкаваліся матэрыялы аб праблемах асуджаных — не толькі палітычных. Таму свой першы ліст з волі я пішу менавіта вам.

У калоніях "Народную Волю" заўсёды чакаюць. Яна — адно з самых аўтарытэтных выданняў для тых, хто пазбаўлены волі. Многія толькі там яе пачынаюць чытаць і дзякуючы ёй асэнсоўваюць, што ў рэальнасці адбываецца ў Беларусі.

Гэта ў "Народнай Волі" я прачытаў віншаванні з Днём народзінаў ад маёй жонкі і быў крануты амаль да слёз. Вядома ж, я не атрымаў бы гэты нумар, але іншыя асуджаныя ведалі, што ён будзе скрадзены ахоўнікамі, і таемна перадалі мне газету, якая прыйшла да іншага падпісчыка.

А нумар "Народнай Волі" за 21—23 снежня 2010 года ішоў да мяне амаль паўтара года — я атрымаў яго ўжо ў "Віцьбе". Хтосьці з зэкаў захаваў яго і зрабіў мне такі падарунак. Толькі там я змог прачытаць "Трагічны шлях да свабоды". Я ганаруся тым, што побач з маім прозвішчам у выбарчым бюлетэні было напісана: "Палітычны аглядальнік "Народнай Волі".

Я зараз не за кратамі, але там застаюцца не толькі іншыя палітвязні, але і тысячы незаконна асуджаных. Іхнія правы груба парушаюцца, яны знаходзяцца ў нечалавечых умовах, іх пазбаўляюць спатканняў, званкоў і перадач проста таму, што нейкім вертухаям хочацца здзекавацца з людзей. "Народная Воля" для гэтых людзей — крыніца не толькі інфармацыі, але і надзеі на тое, што не ўсё безнадзейна ў грамадстве, калі вольнае слова ўсё ж існуе і прарываецца за краты. Ёсць у Беларусі і мужныя людзі, і смелыя журналісты, і барацьба за свабоду і правы чалавека.

Так што дзякуй, "Народная Воля"! Да сустрэчы ў рэдакцыі!

З любоўю і павагай —

Андрэй САННІКАЎ.

ТЫМ ЧАСАМ

«Бараду вярну»

Усе, хто паспеў пабачыцца з Андрэем Саннікавым, заўважылі, што без барады ён вельмі змяніўся — проста не пазнаць.

"Не тое слова змяніўся, — гаворыць Андрэй Алегавіч. — *Там я ў люстэрка не глядзеўся. Гэта проста не я. Я бараду насіў 35 гадоў, але ў калоніі быць з барадой не дазваляецца. Бараду вярну. І я хачу аднавіць сваё былое жыццё".*

...Обещаю уберечь от санкций не только ваш завод

ОТКРЫТОЕ ПИСЬМО Виктора Ивашкевича оператору ЭВМ Марине Дмитриевне Циблиенко, а также всем работникам Мозырского и Новополоцкого нефтеперерабатывающих заводов.

Уважаемая Марина Дмитриевна!

Меня очень огорчило, что своим призывом к правительствам европейских стран с требованием запрета покупать и транспортировать белорусские нефтепродукты на их территории, пока не будут освобождены все политзаключенные, я создал "нервозную обстановку" и нанес Вам "моральный вред и нравственные страдания".

Хочу разъяснить Вам свою позицию. Дело в том, что А.Лукашенко, правящий в нашей с Вами Беларуси вот уже 18 лет, бросил за решетку моих ближайших друзей — Андрея Санникова, Дмитрия Бондаренко, Алеся Беляцкого, Николая Статкевича, Павла Северинца, Дмитрия Дашкевича и еще 10 человек. Первые двое, слава Богу, в субботу и воскресенье вышли на свободу. Остальные остаются в тюрьме только за то, что посмели критиковать политику нашего бессменного правителя.

Не знаю, что принято в Вашем кругу, но меня родители учили, что бросать своих друзей в беде (тем более когда они испытывают не мифические, а реальные физические и моральные страдания) — грешно и стыдно. И поэтому **я делал и буду делать все, чтобы мои друзья и все политзаключенные как можно быстрее оказались на свободе.** Несмотря на любые иски "героев труда" и заявления прикормленных властью профбоссов.

Но пишу я не только (и даже не столько) для того, чтобы разъяснить Вам свою позицию. Дело в том, что Ваша нервная реакция меня не только огорчила, но и, честно сказать, очень удивила. А как же тогда при столь тонкой и ранимой нервной системе Вам удалось сохранить полное душевное спокойствие в прошлом году, когда власть, возглавляемая так любимым Вами Александром Григорьевичем Лукашенко, одним махом украла у Вас и Ваших товарищей по работе большую часть сбережений и зарплат? Неужели этот грабеж средь бела дня не нанес Вам "морального вреда и нравственных страданий"?

Как Вам удавалось оставаться уравновешенной и невозмутимой, когда Вы и Ваши работники бегали по магазинам, скупая сахар, спички и подсолнечное масло? Как Вам удается сохранять железную выдержку, наблюдая ежемесячный рост цен на горячую воду и электричество, на мясо и молоко, на бензин и проезд в общественном транспорте? И почему Вы не требуете от своих профсоюзов поддержки не только в подаче исков ко мне, но и в требованиях к своим хозяевам повысить заработную плату? Ведь это не я, а власть конкретно и реально залазит в Ваш кошелек и крадет деньги у Ваших детей, на которые Вы могли бы купить им лишний апельсин или мандаринку!

Знаете ли Вы, что Литва покупает российскую нефть по цене в два раза большей, чем цена, по которой Россия продает нефть нам? Вы, наверное, думаете, что рабочие литовских нефтеперерабатывающих заводов получают в связи с этим зарплату меньше Вашей? А вот и нет! У них зарплата в два раза больше, чем у Вас! Как Вам такая арифметика? Вы спросите: "В чем же тут хитрость?" А хитрости никакой и нет.

Просто в Литве граждане действительно избирают своего президента и своих депутатов, а также выгоняют их с работы, когда те не хотят учитывать мнение простых людей. Именно поэтому литовский президент во время кризиса сокращает в первую очередь зарплаты министрам и чиновникам, а не простым рабочим. Кроме того, в Литве есть независимые профсоюзы, которые не пишут заявления с осуждением оппозиции, а реально воюют с работодателями за повышение зарплаты своим членам. А вот в Беларуси таким, как Вы, зарплату дают только такую, какую Вы согласны терпеть, и не больше того.

Мне бы очень хотелось узнать Ваше мнение о том, куда и на что идут миллиардные кредиты, российские дотации и доходы от торговли с Европой, миллиарды долларов от распродажи наших предприятий росийским олигархам и арабскому бизнесу. А может, Вы знаете, что мы, белорусы, будем иметь от прихода китайцев в нашу страну? Скажите, пожалуйста, а от продажи "Белтрансгаза" и снижения российской цены на газ и нефть для Беларуси Ваша зарплата увеличилась? Не заметили, после этого цены пошли вниз?

Под конец своего коротенького письма хочу сообщить Вам две новости — как говорят, одну хорошую и одну плохую.

Начну с плохой. Сколько бы Вы и такие, как Вы, ни подавали на меня исков в суд, **если в ближайшее время власти не выпустят на волю всех политзаключенных, если не будут сделаны другие шаги в плане либерализации политики, экономики, прав человека, жестких и масштабных санкций со стороны США и Европейского Союза Вам и другим не миновать.**

Но есть и хорошая новость. Если Вы вместе со всем трудовым коллективом вашего завода публично примете обращение к А.Лукашенко с требованием пойти на решение вышеуказанных вопросов, я, со своей стороны, беру на себя обещание сделать все для того, чтобы уберечь ваш завод от любых санкций.

Кстати, последнее предложение относится и к Новополоцкому НПЗ, и ко всем другим предприятиям Беларуси.

На этом прощаюсь с Вами, до скорой встречи!

Всегда готовый Вам помочь, в прошлом редактор газеты "Рабочы", а ныне политик —

Виктор ИВАШКЕВИЧ.

Минск.

ОТ РЕДАКЦИИ

Напомним, что оператор ЭВМ Мозырского НПЗ Марина Циблиенко подала в суд на Виктора Ивашкевича, так как посчитала, что его призывы к Европе ввести экономические санкции против некоторых белорусских предприятий, если не будут освобождены белорусские политзаключенные, а также не будут сделаны другие шаги в плане либерализации политики, экономики, прав человека, нанесли ей моральный вред и душевные страдания.

РЭЗАНАНС

Еўрасаюз заклікае Беларусь вызваліць усіх палітвязняў

"Я вітаю навіну аб тым, што былы кандыдат у прэзідэнты Андрэй Саннікаў і арганізатар яго кампаніі Зміцер Бандарэнка цяпер вольныя і могуць уз'яднацца са сваімі сем'ямі і сябрамі", — гаворыцца ў заяве Вярхоўнага прадстаўніка ЕС па пытаннях замежнай палітыкі і палітыкі бяспекі, віцэ-прэзідэнта Еўрапейскай камісіі **Кэтрын Эштан**.

"Я заклікаю ўлады Беларусі безумоўна вызваліць зараз усіх іншых палітычных зняволеных і зняць усе абмежаванні на ажыццяўленне грамадзянскіх і палітычных правоў. Гэта, несумненна, будзе спрыяць магчымасці прасоўвацца наперад у напрамку паляпшэння адносін паміж ЕС і Беларуссю", — заявіла Вярхоўны прадстаўнік ЕС.

У сваю чаргу еўрапейскі камісар па пытаннях пашырэння і Еўрапейскай палітыкі суседства **Штэфан Фюле** называе вызваленне Саннікава і Бандарэнкі *"першым фундаментальным крокам, якога, натуральна, можна было чакаць у сітуацыі, калі кіраўнік дзяржавы абяцаў прабачыць тым, хто пра гэта прасіў".*

"Таксама асабіста я думаю, што гэта супраць прынцыпаў сучаснай Еўропы і супраць чалавечай годнасці — прымушаць людзей прызнацца ў тым, чаго яны ніколі не рабілі, калі іх адзінае „злачынства" было ў выказванні іх думкі.

ЕС неаднаразова падкрэсліваў, што ўсе палітычныя зняволеныя павінны быць вызвалены і рэабілітаваны, толькі тады мы можам разглядаць нармалізацыю адносін з Мінскам", — заявіў Штэфан Фюле.

Марцін ШУЛЬЦ: «Мы не можам сабе дазволіць надалей марнаваць час»

Спікер Еўрапарламента **Марцін Шульц** адрэагаваў на вызваленне двух палітвязняў у Беларусі наступнай заявай.

"Я вітаю вызваленне былога кандыдата ў прэзідэнты Андрэя Саннікава і палітычнага актывіста Дзмітрыя Бандарэнкі. Гэта — добрая навіна, але яна запазнілася на 16 месяцаў. Гэтыя змагары за свабоду наогул не павінны былі быць зняволены.

Я заклікаю беларускія ўлады вызваліць усіх астатніх палітвязняў, уключаючы другога кандыдата ў прэзідэнты Мікалая Статкевіча і кіраўніка праваабарончага цэнтра "Вясна" Алеся Бяляцкага.

Сумна ўсведамляць, што ў Еўропе XXI стагоддзя дагэтуль існуюць палітзняволеныя. Як неаднаразова заяўляў Еўрапарламент, безумоўнае вызваленне і поўная рэабілітацыя ўсіх вязняў сумлення — неабходная ўмова для аднаўлення дыялогу з беларускімі ўладамі.

Я заклікаю прэзідэнта Лукашэнку перастаць пазбаўляць беларускі народ яго асноўных свабод. Узаемадзеянне з Еўрасаюзам дало б вялізныя выгады беларускаму грамадству. Мы не можам сабе дазволіць надалей марнаваць час. Мінск павінен скарыстаць магчымасць прыступіць да даўно чаканых перамен".

Мінск разлічвае на разуменне

У Мінску разлічваюць на разуменне Еўрасаюзам неабходнасці выбудоўвання канструктыўнага дыялогу за сталом перамоў.

"Мы хацелі б спадзявацца, што гэтыя заявы адлюстроўваюць разуменне, што зараджаецца рэальны кампраміс і дыялог магчымы толькі за сталом перамоў у спакойнай, паважлівай і канструктыўнай абстаноўцы", — заявіў агенцтву "Інтэрфакс-Захад" у панядзелак начальнік упраўлення інфармацыі — прэс-сакратар МЗС Беларусі **Андрэй Савіных.**

Так ён пракаментаваў заявы Вярхоўнага прадстаўніка Еўрасаюза Кэтрын Эштан і шэрагу міністраў замежных спраў краін ЕС пасля вызвалення экс-кандыдата ў прэзідэнты Андрэя Саннікава і каардынатара ініцыятывы "Еўрапейская Беларусь" Дзмітрыя Бандарэнкі.

АКТУАЛИИ

Светлана КАЛИНКИНА

Грязные игры

Президент Грузии Михаил Саакашвили в честь Пасхи помиловал 200 заключенных. Накануне великого дня, в субботу утром, пресс-служба грузинского лидера сообщила, что помилованные к вечеру будут дома и смогут встретить светлый христианский праздник в кругу семьи. Новость передали все информагентства. Потому что это достойно, это по-христиански — в честь главного праздника прощать своих оппонентов и даже врагов.

Огромное количество людей ждало аналогичных новостей и у нас, в Беларуси. Однако пресс-служба Александра Лукашенко молчала. И только в субботу вечером с таксофона витебского вокзала Андрей Санников смог позвонить домой: "Меня выпустили". Из бумаг, которые ему дали на подпись, Санников сумел понять только то, что его освобождают на основании указа о помиловании осужденных. "Осужденных"! Множественное число. Но в субботу освободили его одного.

На следующий день, в воскресенье, освободили Дмитрия Бондаренко. Оказывается, в Могилев новость о помиловании Бондаренко пришла с опозданием. Видимо, некому было в колонии в субботу снять телефонную трубку или принять факс...

На каких условиях освобождены Санников и Бондаренко? Что конкретно написано в указе о помиловании? Ответа на эти вопросы до сих пор никто не знает. А пресс-служба президента попрежнему молчит. Молчит официальное информационное агентство БЕЛТА. Молчат государственные телеканалы. Суббота, воскресенье, понедельник... Молчат. Будто стыдятся, что Александр Лукашенко принял единственно правильное в этой ситуации решение — освободить из мест заключения людей, которые никого не убили, не ограбили, не изнасиловали.

Во всем мире пресс-службы стараются скрыть, если лидер проявил мстительность, злопамятность, несправедливость. А у нас, наоборот, не знают, как сказать о достойном решении, о решении, которое миллионы людей считают единственно верным, за которое в светлый праздник Пасхи возблагодарили — "Слава тебе, Господи, что вразумил...".

Но после первой радости вновь появились вопросы. Почему освобождены только двое, почему не все? Что мешало подписать указ с фамилиями всех политзаключенных и одним росчерком пера снять проблему, которая отравила наши отношения с Европой, с Западом, со всем цивилизованным миром?

Не исключаю, какие-то дураки-советники доводят до Лукашенко мнение, что нецелесообразно освобождать всех. Кто-то гундосит: "Да, Европа требует, но вы не должны поддаваться..." Да правитель и сам, видимо, считает, что не должен демонстрировать свою слабость. В церковь время от времени ходит, на иконы лоб крестит, с высшими церковными иерархами встречается. Но вот ни один духовник ему не смог объяснить, что прощать и миловать — это как раз по-божески, это признак силы, это знак уверенности в себе. А вот устраивать торг живыми людьми, устраивать спектакли "пусть они сначала покаются", наоборот, омерзительная низость.

Кто должен каяться? Может, остающийся в гродненской тюрьме Николай Автухович? Человеку, прошедшему афганское пекло, разрушили все, что он после демобилизации создавал своим собственным трудом; забрали бизнес, оставив только долги, вымотали душу и нервы, а потом еще и обвинили в тягчайшем злодеянии — подготовке террористического акта против высших должностных лиц. Что за это время пережил сам Николай, что пережила его семья, его престарелые родители? Как им было в маленьком городе объяснить людям, что их сын, муж, отец не террорист, что он никого не убивал и не собирался? Как им было жить, словно прокаженным, когда все соседи боялись слово сказать, здоровались одними глазами, чтобы никакой стукач не мог ничего заподозрить?..

Это потом, на суде, с Автуховича сняли все эти страшные обвинения. А чтобы хоть как-то оправдать долгие месяцы ареста, кампанию шельмования в СМИ, кампанию тотальных обысков, задержаний, допросов всех, кто хоть как-то был связан с Николаем, определили ему приговор за другую провинность. И за пять патронов, которые во время обыска были найдены в его доме, дали пять лет лишения свободы.

Покаялись ли перед матерью Николая Автуховича следователи, которые фальсифицировали дело против ее сына, обвиняя в терроризме и подготовке покушения на тогдашнего председателя Гродненского облисполкома? Покаялись ли они перед дочерью Николая, которая тогда была школьницей и не знала, как ей ходить в школу, как ей жить? Покаялись ли они перед Николаем? Чувствуют ли они вину за его сломанное здоровье, за украденные у него годы? За его голодовки, за его порезанные вены?..

Почему Автухович должен писать прошение о помиловании на имя Александра Лукашенко и признавать свою мифическую вину? В чем? Ведь это государство должно просить прощения за тот ад, в который превратило жизнь этого человека и его близких.

Почему должен писать прошение Сергей Коваленко, проступок которого только в том, что вывесил на новогодней елке исторический бело-красно-белый флаг? Флаг, под которым Александр Лукашенко принимал президентскую присягу.

Может, анархисты сильно провинились перед обществом, когда во время масштабных военных учений вышли к Министерству обороны с лозунгом "Народ голодает — армия играет". Кто в народе не поддерживает этот лозунг? Тогда за что судили парней, за что им дали сроки, сопоставимые с наказанием за тягчайшие преступления?

Каждая фамилия в списке политзаключенных — это своя трагическая история, своя поломанная судьба, своя история противостояния человека и системы, принципов и беспринципности. И это противостояние, к большому нашему несчастью, продолжается. Даже в том, как происходило освобождение Санникова и Бондаренко, даже в странном трехдневном молчании президентской пресс-службы есть свои знаки и свои символы. Произошедшее — это не политическая оттепель. Пока это всего лишь игры в милость и помилование, в наказание и справедливость. Грязные игры, которые обязательно надо остановить.

Марына АДАМОВІЧ: «Яны пастараюцца не выпусціць Міколу пераможцам»

Жонка нязломнага Мікалая Статкевіча **Марына Адамовіч** вітае добрыя навіны аб вызваленні палітвязняў са слязамі.

"Добрых навін я не ведаю, — уздыхае спадарыня Адамовіч. — *Адзінае, што Мікола сказаў, калі тэлефанаваў у пятніцу, што ён пазіцыі не мяняў і, што б ні адбылося, просіць сяброў, міжнародную супольнасць, аднадумцаў не мяняць сваю. Сёння я атрымала пэўнае разуменне, чаму ён так казаў...*

Ён, як заўжды, быў вельмі бадзёрым, спакойным і вясёлым, але, відавочна, меў на ўвазе, што вакол яго адбываюцца нейкія незразумелыя гульні. У любым выпадку, гэта не выпадкова — гэта новае суседства...

Што ў гэтых няправільных пчол у галовах, я не ведаю. Як будуць развівацца падзеі далей? Безумоўна, яны пастараюцца не выпусціць Міколу пераможцам..."

ПОДСЧИТАЛИ...

185 лет
надо копить белорусу на элитную квартиру

Для того чтобы приобрести элитную квартиру в Минске, среднему белорусу надо копить на 40 лет дольше, чем среднему россиянину для покупки элитного жилья в Москве. Но на 120 лет меньше, чем жителю Индии, желающему приобрести супержилье в Мумбаи.

Среднему индусу необходимо работать 308 лет, чтобы заплатить за роскошную квартиру площадью 100 кв. м в Мумбаи. Как сообщает агентство Bloomberg, в этом городе тяжелее всего купить элитное жилье простому человеку. Такая квартира стоит около 1,14 миллиона долларов, что при индийской средней зарплате в 308 долларов в месяц в 308 раз превышает средний годовой доход.

На втором месте в рейтинге стоит китайский Шанхай — среднему китайцу надо 233 годовые зарплаты, чтобы приобрести элитную недвижимость в этом мегаполисе. Москва поднялась на третье место — на покупку VIP-квартиры в российской столице получающий среднюю зарплату россиянин должен откладывать всю заработную плату на протяжении 144 лет. Кстати, для того, чтобы приобрести аналогичное жилье в Сингапуре, местный житель должен потратить 43 годовых заработка. Среднему американцу для покупки роскошных апартаментов в Нью-Йорке придется вкалывать 48 лет.

Корреспондент портала interfax.by решил подсчитать, сколько надо работать для покупки элитной квартиры в Минске среднестатистическому белорусу. По данным Белстата, номинальная начисленная среднемесячная заработная плата работников Республики Беларусь в январе-феврале 2012 г. составила 2 миллиона 921,3 тысячи рублей. По курсу Нацбанка это 360 долларов в месяц, или же 4320 в год.

Теперь сравним с ценами на недвижимость и посчитаем годовые зарплаты.

94 года — для покупки "двушки" в элитном доме "У Троицкого". Согласно официальным данным на сайте проекта, двухкомнатная квартира на втором этаже общей площадью 135,7 кв. метра (жилая площадь — 102,5 кв. метра) обойдется покупателю в 407 тысяч долларов. То есть цена квадратного метра в этом элитном доме — 3 тысячи долларов. Получается, что для того, чтобы заработать на эту квартиру, надо получать среднюю белорусскую зарплату на протяжении 94 лет!

Но строится еще более дорогое жилье!

185 лет нужно рядовому белорусу для приобретения 2-комнатной квартиры в доме по улице Гало, 8. За квартиру общей площадью 117,4 кв. метра (жилая — 72,4 кв. метра) продавец просит 800 тысяч долларов. Цена квадратного метра составляет 6814 долларов — что равняется полуторагодовой зарплате среднего белоруса.

220 лет — для приобретения 4-комнатной квартиры, выставленной на продажу в доме по адресу пр.Независимости, 12. Жилье, расположенное в "сталинке" 1958 года постройки, имеет общую площадь 142,7 кв. метра (жилая — 85 кв. метров). И хотят за него 950 тысяч, или 6657 долларов за квадратный метр. А это означает 220 среднебелорусских годовых зарплат. Почти как в Шанхае...

13

Яны пакуль за кратамі

Мікалай Статкевіч, экс-кандыдат на пасаду прэзідэнта пакараны зняволеннем на 6 гадоў. Знаходзіцца ў крытай турме Магілёўскай калоніі. Пісаць прашэнне аб памілаванні адмовіўся.

Мікалай Аўтуховіч пад вартай з лютага 2009 года. Пакараны зняволеннем на 5 гадоў і 2 месяцы за "незаконныя дзеянні ў адносінах да агнястрэльнай зброі, боеприпасаў і выбуховых рэчываў". Знаходзіцца ў крытай турме ў Гродне.

Павел Севярынец за Плошчу пакараны абмежаваннем волі на 3 гады. Знаходзіцца на "хіміі" ў ПУ-АТ-7, што ў вёсцы Куплін. Пісаць прашэнне адмовіўся.

Зміцер Дашкевіч узяты пад варту за дзень да Плошчы, 18 снежня 2010 года, пакараны зняволеннем на 2 гады па абвінавачванні ў злосным хуліганстве. Адбывае пакаранне ў калоніі агульнага рэжыму ў Глыбокім. Пісаць прашэнне адмовіўся.

Эдуард Лобаў быў затрыманы разам са Зміцерам Дашкевічам. Пакараны зняволеннем на 4 гады строгага рэжыму. Знаходзіцца ў калоніі ў Івацэвічах. Пісаць прашэнне адмовіўся.

Сяргей Каваленка пад вартай ад 22 снежня 2011 г. па новай крымінальнай справе за парушэнне ўмоў адбыцця пакарання, калі адбываў ад 14 мая 2010 года 3 гады абмежавання волі за вывешванне гістарычнага нацыянальнага сцяга на навагодняй ёлцы ў Віцебску. Пакараны зняволеннем на 2 гады і 1 месяц. У выніку галадоўкі пратэсту страціў здароўе. Знаходзіцца ў псіхіятрычным шпіталі ў Навінках.

Алесь Бяляцкі, праваабаронца — пакараны зняволеннем на 4 з паловай гады як быццам за парушэнне падатковага заканадаўства. Знаходзіцца ў Бабруйскай калоніі.

Мікалай Дзядок арыштаваны ў верасні 2010 года. Пакараны пазбаўленнем волі на 4,5 года па абвінавачванні ў злосным хуліганстве. Утрымліваецца ў Магілёўскай папраўчай калоніі.

Ігар Аліневіч арыштаваны напрыканцы лістапада 2010 года. Абвінавачаны ў злосным хуліганстве і пашкоджанні маёмасці агульнанебяспечным спосабам у асабліва буйным памеры. Зняволены на 8 гадоў. Пакаранне адбывае ў Наваполацкай калоніі.

Аляксандр Францкевіч арыштаваны ў верасні 2010 года. Пакараны зняволеннем на 3 гады за наўмыснае знішчэнне камп'ютарнай інфармацыі і злоснае хуліганства. Знаходзіцца ў папраўчай калоніі ў Івацэвічах.

Яўген Васьковіч узяты пад варту ў студзені 2011 года. Пакараны на 7 гадоў пазбаўлення волі за злоснае хуліганства і пашкоджанне маёмасці ў асабліва буйным памеры. Умовы пакарання змянілі на больш жорсткія. Знаходзіцца ў турме ў Магілёве.

Павел Сырамолатаў адбывае 7 гадоў зняволення ў Магілёўскай папраўчай калоніі па аналагічным абвінавачванні.

Арцём Пракапенка пакараны зняволеннем на 7 гадоў за злоснае хуліганства і пашкоджанне маёмасці ў асабліва буйным памеры. Пакаранне адбывае ў турме ў Шклове.

З ПЕРШЫХ ВУСНАЎ

Павел СЕВЯРЫНЕЦ: «Рэчы пакуль што не збіраю...»

Сустаршыня аргкамітэта па стварэнні партыі "Беларуская хрысціянская дэмакратыя" Павел Севярынец, які пасля падзей 19 снежня быў асуджаны на тры гады "хіміі", у размове з карэспандэнтам "Народнай Волі" сказаў, што ніякіх перадумоў свайго хуткага вызвалення не адчувае.

— Ніякай канкрэтыкі пакуль няма, — гаворыць Павел. — Усё ідзе на ўзроўні нейкіх намёкаў. Маўляў, Саннікава і Бандарэнку выпусцілі пасля таго, як яны напісалі прашэнне аб памілаванні, можа, і вы напішаце? Аднак мая пазіцыя застаецца нязменнай: ніякага прашэння я пісаць не збіраюся. Нягледзячы на тое што 19 красавіка наступае тэрмін для майго ўмоўна-датэрміновага вызвалення, рэчы пакуль не збіраю. Да таго ж іншым вязням — Міколу Статкевічу, Сяргею Каваленку, Алесю Бяляцкаму і іншым — зараз куды горш, чым мне.

Выхад на волю Саннікава і Бандарэнкі — гэта, безумоўна, добры знак. Знак на добрае будучае для Беларусі. На маю думку, у Лукашэнкі не было іншага выйсця. Гэты крок прадыктаваны тым, што, па-першае, дзейнічаюць санкцыі, па-другое, немалаважную ролю адыгрывае міжнародная згуртаванасць і салідарнасць унутры краіны. Палітыкі апынуліся на свабодзе на Вялікдзень — гэта сімвал таго, што Беларусь рана ці позна таксама ўваскрэсне.

Віталь ГАРБУЗАЎ.

БЛІЦ

Першыя палітычныя зняволеныя, вызваленя якіх дэмакратычная грамадскасць актыўна дамагалася апошнія месяцы, на свабодзе. Ёсць надзея, што ў рэшце рэшт з турмаў і калоній будуць вызвалены ўсе тыя, каго цывілізаваны свет лічыць беларускімі вязнямі сумлення. А гэта значыць, што напярэдадні парламенцкіх выбараў можа скласціся прынцыпова іншая сітуацыя, чым зараз. У сувязі з гэтым "Народная Воля" вырашыла звярнуцца да палітычных лідараў з пытаннем:

«Ці паўплывае вызваленне палітвязняў на ўдзел вашай арганізацыі ў выбарах?»

**Сяргей КАЛЯКІН,
старшыня партыі "Справядлівы свет":**

— Наша пазіцыя застаецца нязменнай — мы будзем удзельнічаць у выбарах. Хаця мы ведаем, што ніякіх выбараў у Беларусі няма. Але мы гэтую палітычную кампанію планавалі выкарыстаць як інфармацыйную, як кампанію працы з народам, у тым ліку накіраваную на вызваленне нашых калег па дэмакратычным лагеры з турмаў. Вызваленне ўсіх палітвязняў, калі яно адбудзецца, — канешне, гэта важны фактар палітычнага жыцця. Але ад гэтага не залежыць, будуць выбары справядлівымі ці не. Павінны быць іншыя абставіны, не звязаныя з гэтым.

**Дзмітрый УСС,
экс-кандыдат на пасаду прэзідэнта,
сустаршыня аргкамітэта па стварэнні Сацыял-дэмакратычнай партыі "Народная Грамада":**

— Мы не будзем удзельнічаць. Палітвязняў вызвалілі, але яшчэ іх усіх трэба рэабілітаваць, каб яны таксама мелі права прымаць удзел у выбарах. Акрамя таго, галоўная ўмова — гэта змяненне выбарчага заканадаўства. Навошта гуляць з шулерамі? Навошта выглядаць дурнямі? Калі сёння працуе так званае тэлефоннае права, калі сёння выбарчая сістэма цалкам кантралюецца рэжымам, то ўдзельнічаць у гэтых выбарах — значыць сваімі рукамі легалізоўваць тое становішча, якое ёсць.

**Сяргей ВАЗНЯК,
адзін з кіраўнікоў незарэгістраванай кампаніі "Гавары праўду!":**

— Мы будзем вылучаць сваіх кандыдатаў, праводзіць агітацыю. Плануем у выпадку, калі не вызваляць усіх палітвязняў, то перад галасаваннем здымем кандыдатуры. Але калі ўсе палітвязні будуць на волі, то будзем удзельнічаць.

**Дзяніс САДОЎСКІ,
сустаршыня аргкамітэта па стварэнні партыі "Беларуская хрысціянская дэмакратыя":**

— Вызваленне ўсіх — гэта перадумова для перагляду нашага рашэння. Але гэта не адзіная ўмова. Трэба яшчэ, каб нашы сябры былі ўключаны ў акруговыя і ўчастковыя выбарчыя камісіі. Без выканання гэтых дзвюх умоў мы будзем настойваць на байкоце выбараў.

**Аляксандр ДАБРАВОЛЬСКІ,
сябра Палітсавета
Аб'яднанай грамадзянскай партыі:**

— Вызваленне палітвязняў было адным з галоўных нашых патрабаванняў. Але выбары тут ні пры чым. Для ўдзелу ў выбарах гэтага будзе недастаткова. Трэба яшчэ ўнесці змены ў выбарчае заканадаўства.

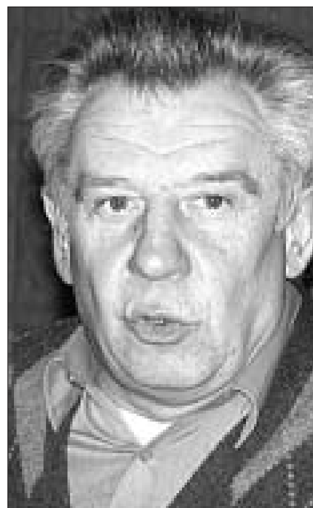
Любоў ЛУНЁВА.

АЛЬТЭРНАТЫВА

Беларуская вёска еўрапейскага ўзору

12 гадоў таму, калі Эдуард Вайцяховіч з вёскі Камарова прапанаваў мядзельскай вертыкалі скарыстоўваць энергію ветру, яго ледзь не вытурылі за дзверы райвыканкама...

Нафты і газу хопіць надоўга, значыцца, і галаву тлуміць не варта, —адрэзалі вясковаму прадпрымальніку. Толькі Эдуард не з той пароды людзей, якія пры начальстве долу хіляцца: можа, характар такі, можа, наглядзеўся, як за бугром людзі жывуць... Карацей, "вертыкальны аблом" не спалохаў — адно падахвоціў дзейнічаць. І не толькі па лініі альтэрнатыўных крыніц энергіі, але ўвогуле па ўладкаванні вясковага жыцця — на еўрапейскі лад, так бы мовіць.

Цяпер, канечне, ніхто не згадвае той першы выверт раённага начальства, бо ўсё ж два электраветракі, пастаўленыя з дапамогай нямецкіх дабрачыннікаў паблізу Занарачы, забяспечваюць 4% электраэнергіі ўсяго Мядзельскага раёна... А казалі, што ў Беларусі няма магчымасці і ўмоў для развіцця ветраэнергетыкі. Вайцяховіч з самага пачатку быў упэўнены: за ўзнаўляльнымі крыніцамі энергіі — будучыня. І таму супрацоўнічаў і супрацоўнічае з нямецкімі сябрамі да гэтага часу. Сёння абодва ветракі — на 250 і 600 кілават — выпрацоўваюць 1.400.000 кілават электрычнасці ў год. Толькі адзін з іх — на 250 кілават — цалкам задавальняе патрэбы ў электрычнасці 150 вясковых хат. Астатняя электраэнергія паступае ў агульныя электрасеткі — за грошы, вядома, якія асядаюць у мясцовым бюджэце і скарыстоўваюцца для развіцця інфраструктуры. "Мы плануем, — кажа Эдуард, — усталяваць яшчэ 10 ветракоў у Камарове. І гэта ўжо не проста латанне энергетычных дзірак, а сапраўдны бізнес. Для нас і для немцаў. Яны будуць заключаць дамовы з канцэрнам "Белэнерга", прадаваць электраэнергію па цяперашніх тарыфах, мець з таго прыбытак. Адпаведна будзе напаўняцца і наш бюджэт".

— Навошта паспяховаму вясковаму прадпрымальніку Эдуарду Вайцяховічу лішні клопат? — пытаюся ў свайго субяседніка. **— Быць кансультантам Цэнтра развіцця сельскага прадпрымальніцтва ў Камарове, прабіваць і ажыццяўляць праекты для ўсяго паселішча, дапамагаць моладзі? Хапіла б і адной пякарні...**

— Хачу, каб наша Камарова і вяскоўцы жылі па-сучаснаму, — прызнаецца Эдуард, — каб не горш, як у Еўропе... І каб дзеці нашы, унукі не ўцякалі ў горад, а жылі тут стала, развівалі бізнес, прадпрымальніцтва па ўсіх напрамках. А ўсё пачынаецца з энергіі — людской найперш... Пад ляжачы камень вада, як вядома, не цячэ, то варта было варушыцца, а не чакаць манны нябеснай. Раней некаторыя мне жаліліся: у вёсцы не хапае грошай на паліва і запчасткі, не тое што на нейкія там праекты. Але былі і такія, што падзялялі мае перакананні. Карацей, вочы баяцца, а рукі цягнуцца да справы... Гэтак і мы. Пасадзілі кветкі, пачысцілі сажалку, прывялі ў парадак стары парк... Галоўнае, разумееце, пачаць. Ідэя рэстаўрацыі будынкаў XIX ст., якія належалі былому гаспадару маёнтка графу Камарову, роўна як і ажыўленне старога парку, захапілі ўсіх камароўцаў. Работа прынесла плён: нашы памкненні былі ўзнагароджаны замежным грантам на 500 долараў, затым на 3 тыс. долараў, а пасля ўжо і самі пачалі зарабляць грошы ад продажу насення кветак ды іншага... Канечне, фінансавых сродкаў ніколі нікому не хапае... Але грошы атрымліваюць тыя, хто можа і хоча іх атрымаць. Мы задумаліся, як забяспечыць людзей працай. Вядома, сельская гаспадарка рэдка дзе ў свеце з'яўляецца прыярытэтнай галіной эканомікі, і мы вырашылі развіваць іншыя кірункі. Так нарадзілася ідэя стварэння цэнтра сельскага прадпрымальніцтва, які дапамагае цяпер людзям развіваць свой малы бізнес. Пасля наш праект перамог сярод васьмі аналагічных праектаў, якія разглядала прадстаўніцтва ААН у Беларусі. Праўда, замест абяцаных 50.000 долараў камароўцы атрымалі толькі 11.000, але гэтага хапіла, каб стварыць наш цэнтр.

— Цяперашняе Камарова не падобнае на іншыя вёскі. Нават звыклых платоў не відаць... Такія паселішчы больш характэрны для нямецкай глыбінкі. Мусіць жа, не выпадкова?..

— Так, замест шэрых платоў у нас жывая агароджа з падстрыжанай алычы. І ўвогуле зараз мы імкнёмся развіваць экалагічна чыстую сельскую гаспадарку, нармальную эканоміку, бізнес і нават адукацыю. Чаму? А дзеля ўстойлівага развіцця паселішча, дзеля перспектывы — гэта стратэгія Камарова. Мы пачыналі добраўпарадкаванне не таму, што хацелі выпендрыцца перад іншымі, а каб палепшыць уласнае жыццё. Як пачалі будаваць сваю міні-ГЭС, то некаторыя разумнікі папракалі: маўляў, навошта табе, Вайцяховіч, гэтыя лічаныя кілаваты? Але ж паглядзіце: наша ГЭС хай сабе і працуе шэсць гадзін у суткі — не хапае вады, але ж дае тры кілаваты электраэнергіі. І гэтай колькасці хапае, каб забяспечыць электрычнасцю асвятленне ў парку. Некаторыя могуць сказаць, што дробязі, а я так не думаю. Справа ў тым, што вялікае пачынаецца з малога. Тут нам варта павучыцца ў нямецкіх сяброў — яны таму і прасунуліся далей усіх у Еўропе, што лічаць кожную капейку і ўкараняюць паўсюль новыя тэхналогіі. Каб атрымаць мільён, трэба спачатку зарабіць капейку...

— Цікава, у колькі грошыкаў абышлася вам міні-ГЭС?

— На сённяшні дзень такую міні-ГЭС, як наша, — на 3,5 кВт — можна зладзіць і ўстанавіць за 8 мільёнаў беларускіх рублёў. Гэтага дастаткова, каб асвятліць цэнтр вёскі 40 ліхтарамі. Канечне, мы выкарыстоўваем толькі энергазберагальныя лямпачкі: 12 ват замест 100, плюс спецыяльнае ацяпленне будынкаў. Ведаеце, на Свіры шмат дзе можна збудаваць невялічкія гідраэлектрастанцыі, трэба толькі паварушыцца — выгада ж немалая... А пра ўсю Міншчыну — не кажучы пра Беларусь — і казаць не варта... У нас тысячы рэк, вадаёмаў з дамбамі і ўсяго астатняга процьма. То чым мы горшыя за еўрапейцаў, якія скрозь карыстаюцца альтэрнатыўнымі, узнаўляльнымі крыніцамі энергіі?!.

— А як з цеплавой энергіяй? Якое паліва скарыстоўваюць у Камарове?

— О, гэта асобная песня... Справа ў тым, што і тут мы прасунуліся —дзякуючы нямецкім сябрам — далей іншых. На той час, калі ў Беларусі пра альтэрнатыўныя мясцовыя віды паліва толькі заводзілі гаворку, мы ўжо мелі кацёл на дровах з каэфіцыентам карыснага дзеяння... 96 працэнтаў. Яго нам проста падарылі... Цяпер вясковая кацельня не толькі забяспечвае цяплом усё Камарова, а гэта амаль тысяча жыхароў, але і падыходзіць пад усе стандарты экалагічных праграм.

Ці вось яшчэ... Офіс нашага Цэнтра знаходзіцца ў намі ж адрэстаўраваным будынку... свінарніка. А на ягоным даху мы ўстанавілі сонечныя батарэі. І гэта яшчэ адна крыніца энергіі, прычым аднаўляльная, ды яшчэ дае прыбытак... Электраэнергію ад сонечных батарэй мы прадаём дзяржаве па 400 рублёў за 1 кілават, а за той жа кілават звычайнай энергіі выплачваем дзяржаве 200 рублёў. Выгада і тут, як бачыце, цалкам законная. Такім чынам, электраэнергія ад сонечных батарэй не толькі пакрывае патрэбы цэлай вёскі, але і прыносіць адчувальны фінансавы прыбытак. Да ўсяго на сонечнай энергіі ў Камарове працуе і свая пякарня, якая забяспечвае свежым хлебам усіх жыхароў. Пякарню назвалі "Hullhorst" у гонар нямецкага горада, жыхары якога і забяспечылі камароўцаў усім неабходным абсталяваннем для выпечкі духмяных батонаў, булак ды розных іншых прысмакаў.

Усё, чым можа сёння ганарыцца вёска Камарова, — тварэнне рук яе месцічаў, звычайных вяскоўцаў, якія аднойчы паверылі ў сябе і ў энергію ветра, сонца і вады...

**Георгій ЧЫГІР.
Фота аўтара.**

СІТУАЦЫЯ

Хто скраў пашпарт Алега Волчака?

*Кіраўнік праваабарончага цэнтра "Праваая дапамога насельніцтву", які зарэгістраваны ў Кіеве, сустаршыня аргкамітэта па стварэнні грамадскага аб'яднання ветэранаў вайны ў Афганістане "Абаронцы Айчыны" **Алег ВОЛЧАК** атрымаў новы пашпарт, але не можа выехаць за мяжу.*

Нагадаем, што 27 студзеня ў цэнтры Мінска міліцыя затрымала Алега Волчака быццам бы для высвятлення асобы. Пазней яго абвінавацілі ў тым, што ён, маўляў, брыдкасловіў на вуліцы. Суд прызнаў Волчака вінаватым і асудзіў на 4 сутак адміністрацыйнага арышту. Калі ж Алег выйшаў на свабоду, то адразу высветліў, што з яго кватэры знік пашпарт. Пасля гэтага праваабаронца падаў у Следчы камітэт заяву аб узбуджэнні крымінальнай справы па факце крадзяжу пашпарта.

— 9 лютага я атрымаў адказ са Следчага камітэта за подпісам начальніка ўпраўлення арганізацыі расследавання злачынстваў і каардынацыі аператыўна-службовай дзейнасці **Бялкоўскага,** — распавядае **Алег ВОЛЧАК**. — Паведамлялася, што мае матэрыялы накіраваны ў ГУУС Мінгарвыканкама. Адтуль іх перанакіравалі на разбіральніцтва ў Цэнтральны РУУС Мінска — да старшага ўчастковага **Андрэя Саладуна**. Як аказалася, гэта той самы чалавек, які этапіраваў мяне на суд, пагражаў мне... Тады, дарэчы, ён быў без формы. Я лічу, што Следчы камітэт паступіў няправільна, ён сам мог бы вывучыць пытанне, бо мае на гэта ўсе паўнамоцтвы. Да таго ж Саладун знаходзіцца ў прамой залежнасці ад абставін. Ён быў і сведкам па справе, і нават працуе ў адным кабінеце з **Андрэем Лявошкам.** Апошні затрымліваў мяне разам з намеснікам начальніка Цэнтральнага РУУС **Артурам Шахлаем**. Таму ў гэтым выпадку Саладун павінен быў адмовіцца ад разбіральніцтва маёй справы, але гэтага не зрабіў.

Па словах Волчака, праверка па справе павінна была скончыцца яшчэ 8 сакавіка, аднак яе працягнулі да двух месяцаў.

— Па вялікім рахунку, за 10 дзён павінны былі вырашыць, ці ўзбуджаць крымінальную справу, — працягвае праваабаронца. *— А тут — два месяцы! Таму я і звярнуўся да пракурора Цэнтральнага раёна Мінска, каб той забраў матэрыялы для праверкі і вырашыў іх далейшы лёс. І амаль адразу атрымаў адказ ад намесніка пракурора Цэнтральнага раёна **Шабана**, у якім той паведамляе, што мой зварот накіраваны начальніку Цэнтральнага РУУС для прыняцця рашэння па скарзе. Я скарджуся на Цэнтральны РУУС і яго супрацоўнікаў, але менавіта туды на разгляд накіроўваюць мае скаргі. Поўны абсурд! Таму я, натуральна, гэтыя дзеянні буду і далей абскарджваць пракурору Цэнтральнага раёна. Апошні адказ я атрымаў ад часова выконваючага абавязкі Цэнтральнага РУУС **Малышкі,** які паведаміў, што тэрмін праверкі па маім звароце па факце знікнення пашпарта падоўжаны да двух месяцаў. Пасля гэтага я вырашыў абскарджваць рашэнне Шабана, паколькі ён па сутнасці не разглядзеў мой зварот у адпаведнасці з Законам аб звароце грамадзян і юрыдчыных асоб. Ён павінен быў запатрабаваць вынікі праверкі, праверыць мае довады аб тым, што разгляд маёй справы вядзецца з парушэннем дзеючага заканадаўства. Абскарджваюцца дзеянні супрацоўнікаў міліцыі, а таму я прасіў пракурора ўзяць справу пад асабісты кантроль. Гэта не было зроблена. 10 красавіка я накіраваў скаргу пракурору Мінска і на дзеянні выконваючага абавязкі начальніка Цэнтральнага РУУС Малышкі, і на дзеянні намесніка пракурора Цэнтральнага раён Шабана.*

Дарэчы, Алегу Волчаку выдалі новы пашпарт, але амаль адначасова ён даведаўся, што часова абмежаваны ў праве на выезд за мяжу. *"Тым не менш я па-ранейшаму буду дамагацца, каб завялі справу па факце знікнення пашпарта,* — дадае праваабаронца. — *Нехта ж яго скраў. Ім жа можа скарыстацца любы чалавек. У самых розных мэтах. Можа, нехта захоча па маім пашпарце незаконна перасекчы мяжу, узяць крэдыт, выкарыстаць дакумент падчас здзяйснення правапарушэння. А тое, што справа пакуль не можа зрушыцца з мёртвай кропкі, яшчэ праз паказвае, што знікненне майго пашпарта — не выпадковасць".*

Алесь СВЯТЛАНІЧ.

ЧУЛІ?

Сяргей Каваленка пачаў самастойна выходзіць з галадоўкі

Пра гэта "Народнай Волі" паведаміла жонка віцебскага актывіста КХП—БНФ Алена.

У мінулую пятніцу Сяргея ў псіхіятрычнай лячэбніцы ў Навінках наведаў ягоны бацька Аляксандр:

— Самая добрая навіна ў тым, што Сяргей самастойна распачаў выхад з галадоўкі, ён пагадзіўся есці сам, таму зонд яму ўжо не ставяць, — гаворыць Алена. — Бацька перадаў Сяргею сокі і садавіну. Выглядае Сяргей па-ранейшаму знясіленым, хаця стараецца трымацца. Высветлілася, што ніякіх лекаў Сяргею цягам месяца, пакуль ён будзе праходзіць комплексную экспертызу, даваць не будуць — сэнс гэтай экспертызы ў назіранні, а не ў лячэнні. Па выніках экспертызы будзе прынята нейкае рашэнне.

Дарэчы, высветлілася, што 10 красавіка, калі муж яшчэ знаходзіўся на тэрыторыі калоніі "Віцьба-3", ён настойваў на тым, каб яго адвезлі ў Віцебскі абласны суд, які павінен быў разглядаць касацыйную скаргу па ягонай справе. Атрымаўшы адмову, Сяргей пачаў самастойна вырываць катэтары з рук і моцна пашкодзіў вену. Хаця, як вядома, суд прыняў рашэнне не разглядаць касацыйную скаргу, а накіраваць Сяргея на псіхіятрычную экспертызу. І толькі пасля заключэння медыкаў судом будзе разгледжана касацыя.

Сяргей кажа, што ўмовы ўтрымання ў "Навінках" значна лепшыя, чым у "Віцьбе". У "Навінках" яго не прывязваюць да ложка і выводзяць у прыбіральню..."

Віталь ГАРБУЗАЎ.

Ці вернуцца паслы?

Пытанне аб тым, калі ў Мінск вернуцца еўрапейскія паслы, будзе абмеркавана днямі на пасяджэнні замежнай службы Еўрасаюза.

Пра гэта паведаміў першы сакратар польскага пасольства ў Мінску **Павел Марчук.**

"На гэтым тыдні павінна адбыцца пасяджэнне замежнай службы Еўрасаюза і будзе прынята рашэнне, ці вернуцца еўрапейскія амбасадары ў Мінск альбо кансультацыі будуць працягвацца, — сказаў Павел Марчук. — *Умовай вяртання амбасадараў надалей з'яўляецца вызваленне і рэабілітацыя ўсіх палітвязняў".*

Нагадаем, што дыпламатычны канфлікт на лініі Брусель—Мінск працягваецца з лютага, калі беларускія ўлады параілі паслу Польшчы **Лешаку Шарэпку** і прадстаўніцы Еўрасаюза **Майры Мора** *"выехаць у свае сталіцы дзеля кансультацый"*. У знак салідарнасці Беларусь пакінулі паслы ўсіх еўрапейскіх краін.

Адпаведна ў Мінск былі адкліканы пастаянны прадстаўнік Беларусі пры Еўрасаюзе **Андрэй Еўдачэнка** і пасол Беларусі ў Польшчы **Віктар Гайсёнак.**

ГДЕ ЭТО ВИДАНО...

Кадры, которые ничего не решают

Система глазами чиновников

В конце прошлого года "Народная Воля" напечатала беседу с заведующим кафедрой идеологии и политических наук Академии управления при президенте Республики Беларусь Николаем МАЛИШЕВСКИМ. Интервью получилось скандальным и многих удивило. Впервые человек столь высокого официального ранга признал катастрофически низкий уровень образования и культуры тех, кто управляет или готовится управлять страной. К примеру, Николай Малишевский вспомнил случай, когда студент не мог ответить на простейший вопрос о дате начала Великой Отечественной войны.

Сегодня Николай работает в другом месте, пишет книги, статьи...
Одну из них предлагаем вашему вниманию.

Согласно данным мониторинга о состоянии работы по дебюрократизации госаппарата, проведенного Информационно-аналитическим центром президентской Администрации РБ, каждый пятый минский чиновник фактически хам и грубиян. Два из пяти — безразличные формалисты... И это результаты официального социсследования! Интеллектуальная убогость, бездушие и узковедомственная ущербность чиновников — одна из ключевых проблем белорусской власти. Однако не все белорусские чиновники хамы и формалисты.

Предлагаемый материал — это прежде всего точка зрения части белорусских управленцев, проходивших переподготовку в Академии управления при президенте РБ. Эти люди занимают солидные должности. На учебу в академии они смотрели серьезно. Как управленцы-практики, владеющие материалом, открыто высказывали мысли. Надеялись: здесь, как им казалось, в своем кругу их поймут... Увы, чтоб этого не случилось, фамилии их я вынужден опустить. Знаю, всегда найдутся "доброжелатели", которые постараются создать деловым людям серьезные проблемы.

Так что же эти продвинутые чиновники считают основными проблемами управления, препятствующими эффективному управлению и развитию страны? Прежде всего решение кадровых вопросов. К ним они, конечно же, относят "*отсутствие системной кадровой политики*", "*старые кадры, как по возрасту, так и по уровню понимания перспектив*", "*крайне неэффективное использование молодых кадровых ресурсов*", отсюда "*отсутствие желания у большинства руководителей организаций что-либо менять, модернизировать*". По мнению руководителей, "*сегодня всякий человек, получивший где-либо и какое-либо образование, стремится к управлению. Число управленцев умножилось до крайности, но повсюду ощущается дефицит способных чиновников*". Имеющийся в распоряжении кадровый резерв "*существует в большем количестве случаев для "галочки",* поскольку "*принцип устройства "дочек, сватьев, братьев, друзей, друзей друзей, хорошо знакомых и т.п. по "звонку" по-прежнему сохраняется и носит повсеместный характер. Доходит уже до того, что в ряде случаев должности получают не профессионалы, а зачастую даже и не специалисты по необходимому направлению*".

Белорусский президент постоянно твердит, что государству не хватает молодых кадров. Тем не менее в августе 2011 года он подписал указ, позволяющий чиновникам с разрешения президента оставаться на госслужбе и после 65 лет. Сегодня большинство представителей первого звена белорусской номенклатуры — это чиновники еще советской закваски, давно перешагнувшие 65-летний рубеж. А.Лукашенко обещал сократить бюрократический аппарат РБ еще в 1994 году. Но все последующие годы, несмотря на постоянно декларируемую дебюрократизацию, аппарат неуклонно только разрастался. Для сравнения: в 1994 году чиновников было в три раза меньше, а населения в Республике Беларусь — на полмиллиона больше. Оно и понятно, детки и внуки растут и каждому надо местечко потеплее.

Следующая проблема — "*жесткая централизация власти на всех уровнях*" и "*повсеместное использование административного ресурса при принятии политических решений*". В этом контексте интересна точка зрения некоторых управленцев на специфику белорусской избирательной системы: "*выборы осуществляются прямым способом, однако в ряде случаев наблюдается безальтернативность этого процесса. Эта проблема часто встречается при выборах в местные советы (на селе). Из года в год в деревне ... выдвигают одного кандидата "И.И.", а второго "С.С." выдвигают из другой деревни или вообще незнакомого (слабого оппонента). В итоге "И.И." снова становится депутатом. В районный/областной Совет выдвигают известного руководителя предприятия, а вторым и даже третьим выступают безвестные "трактористы" и "доярки". В итоге Совет сформирован на 95% из нужных людей. Некоторые схожие черты присутствуют и при проведении президентских выборов. Присутствует только один кандидат. Остальные 1—10 — представители малопопулярной в стране оппозиции. Мое мнение: для динамичного развития государственного политического управления на разных уровнях необходимо присутствие свежих мозгов. Даже если они на 100% разделяют политику предшественников*".

Еще одной "*из актуальнейших проблем в сфере политического управления в Республике Беларусь*" является "*слаборазвитая система местного самоуправления и сильная власть на республиканском уровне*". "*Назревающая проблема отрыва центральных органов управления от местных, вытекающая из отрыва от реальности*", приводит к "*планированию и доведению нереальных программ и требований*".

Существенной проблемой стало дублирование функций республиканского и местного управления и "*одновременное подчинение нескольким управлениям, министерствам"*, которые также "*во многом препятствуют эффективной работе*". Один из примеров того, чем это оборачивается на практике: "*ПРУП "Минскоблгаз" входит в состав Министерства энергетики и подчиняется ГПО "Белтопгаз". На предприятии работает около 3000 человек. Основной задачей предприятия является бесперебойное и безаварийное обеспечение природным и сжиженным газом населения, промышленных предприятий и других потребителей Минской области. Но сегодня, кроме обслуживания систем газоснабжения, предприятие занимается проектированием, строительством этих систем, а также растениеводством и животноводством в присоединенном сельхозпредприятии и разработкой торфяных месторождений и производством топливных брикетов на присоединенном торфобрикетном заводе. И на данный момент трудно понять — чем же мы больше занимаемся: газом, сельским хозяйством или торфом. Система управления построена таким образом, что подчиняемся мы и Министерству энергетики, и Государственному производственному объединению "Белтопгаз", и Минскому областному исполнительному комитету, и все вышеперечисленные органы управления контролируют и регулируют все направления нашей деятельности*".

Не менее значимыми проблемами общегосударственного уровня в сфере политического и экономического управления в республике являются "*сильная президентская власть и вмешательство президента практически во все сферы жизни общества через систему органов государственного управления", "существующая система жесткого административного управления",* благодаря которой *"на принимаемые решения рядовые жители страны не имеют сколько-либо значительного влияния, так как отсутствует обратная связь, так называемый диалог между чиновником и гражданином*".

По мнению белорусских управленцев, политическое руководство республики "*несет всю полноту ответственности за постоянное ухудшение экономической ситуации. Все эти ухудшения стали результатом неадекватных решений на развитие экономики*". Сегодня органы госуправления *"не являются партнерами и помощниками субъектов хозяйствования в реализации госполитики, а, как правило, выступают контролерами и приказчиками. Чиновники недоступны зачастую для решения конкретных вопросов через рядовых руководителей. Они не всегда способны, боятся принимать решение, не умеют прогнозировать на перспективу, мыслят многие местечково*". Закономерно, что в этих условиях народ "*не осознает себя частью государства, пытается всячески "обмануть", "получить выгоду" и т.д. Свои частные потребности становятся выше государственных; нет осознания того, что государство может распоряжаться только теми денежными средствами, которые непосредственно зарабатываются страной, т.е. самими гражданами".*

Причины эти специалисты видят прежде всего в "*неповоротливости даже при принятии несрочных управленческих решений, несвоевременности доведения данных управленческих решений до объектов управления*". Как это выглядит на практике: "*при проявлении первых признаков нестабильности, в первую очередь экономической, систему начало заметно лихорадить. Для меня, как работника госоргана, подчиненного правительству, это стало особенно очевидно по увеличению, причем значительному увеличению, количества документов и поручений, имеющих достаточно узкую направленность. Это в первую очередь создание различного рода стратегий: будь то стратегия по сокращению запасов готовой продукции на складах предприятий, или стратегия по выполнению целевых прогнозных показателей, или стратегия по увеличению экспорта, да и многое другое. Самое большое удивление, возмущение, можно сказать, негодование, вызывает то, что основное количество документов по данному вопросу происходит из Минэкономики, органа, который и должен разрабатывать подобные документы, программы, стратегии, разрабатывать и доводить другим госорганам для исполнения, а не заниматься "сводом" информации. Кроме того, удивляют сроки, отпущенные на разработку таких основополагающих документов, — от 2 до 10—12 дней. При таких сроках о качестве подготавливаемых документов можно скромно умолчать*".

Жалуются управленцы белорусского президента и на такую проблему, как "*чрезмерная зарегулированность*". Иначе говоря, "*крайне детализированное и жесткое регулирование всех сфер функционирования хозяйствующих субъектов, не дающее возможность выбирать эффективные стратегии и тактику поведения. Такой подход дает достаточно большие свободы немалому количеству контролирующих и проверяющих органов. Громоздкость и порой противоречивость законодательства позволяет проверяющим всегда найти проблемные вопросы, ставя один законодательный или нормативный акт выше другого. Квалификация проверяющих также оставляет желать лучшего. Отсюда вытекает их нежелание (точнее отсутствие возможности) вникать в суть проблем. Проверяется все "по написанному" в меру собственного понимания*".

Несколько слов о постоянно декларируемой президентом борьбе с коррупцией и бюрократией в госструктурах. Как правило, эта "борьба" ведется не с причиной, а со следствием. Тем не менее даже такая бесполезная борьба властям не под силу. И поэтому Генеральная прокуратура все чаще вносит предложения "по гуманизации уголовного законодательства" в виде снижения сроков за взятки...

Еще один не менее широко разрекламированный тезис — борьба с импортом. По мнению управленцев, она "*бессмысленна*", поскольку "*не учитывает реальную ситуацию в части возможностей промышленных предприятий республики, особенно в сфере высоких технологий, где отечественные предприятия с трудом осваивают отверточную сборку. Попытки наладить производство всего спектра необходимой стране продукции не могут дать должного эффекта, так как потеряно слишком много времени и пропасть отставания от высокоразвитых иностранных производств только будет расти, пока предпринимаются эти жалкие попытки "латания дыр". "Отверточная сборка опоздала лет на пятнадцать. Объемы и сальдо импорта не изменятся — все комплектующие так или иначе являются импортными, отечественная сборка удорожает продукцию для конечных потребителей, а ее качество будет заведомо хуже*".

В целом "*общими для всех проблемами являются: коррупция в госструктурах; отсутствие нормативной базы в необходимом объеме, методических рекомендаций; нежелание брать ответственность за принятые решения; несовершенное законодательство; низкая квалификация руководителей; нежелание работать в принципе (отсутствие инициативы); отсутствие взаимодействия между структурами; отсутствие финансирования для достижения поставленных планов-задач*", а также "*отсутствие средств массовой информации, выражающих объективные точки зрения*". Все "*вышеперечисленные проблемы носят закоренелый, устоявшийся характер. Несмотря на попытки, предпринимаемые властью, ситуация практически не меняется, а отчетные решения по проблемам носят поверхностный характер — была бы вовремя подписана отчетная бумажка*".

Белорусская бюрократия базируется на управленческом централизме. Он очень удобен властям предержащим, но в силу своей интеллектуальной инертности и неповоротливости постоянно создает все новые, уже не поддающиеся решению проблемы. По словам экс-спикера верхней палаты парламента РБ А.Войтовича, "*главное в нашем государственном аппарате, как там говорят, — выдерживать линию*", при этом работать "*даже не требуется*". Как следствие — во властных коридорах уже практически не осталось специалистов, пытающихся отстаивать собственное мнение. Остающимся "специалистам" проще перекладывать ответственность на "самого главного начальника". Дескать, он делает, что хочет, а мы, несчастные, за все отвечаем, поскольку в РБ "*выработана и продолжает совершенствоваться совершенно уникальная система политического управления... Уникальность ее заключается в том, что в основном решения, касающиеся государственной деятельности, принимает глава государства, а ответственность за принятие решений несет окружение*". Политическая сфера деятельности "*используется недостаточно эффективно. Это результат концентрации всей политической власти в руках одного человека. При том, что номинально в РБ провозглашен принцип разделения властей на судебную, законодательную и исполнительную. Фактически одна ветвь политической власти сделала неэффективной и поглотила две другие ветви власти*".

К сожалению, дельные советы и толковые рекомендации людей знающих, непосредственно занимающихся управлением, производством, как всегда, оказываются никому не нужными. Особенно те, что направлены на исправление и улучшение ситуации. Ведь это может только создать проблемы. На местах и в центре. Особенно в центре. На этом зиждется созданная в республике система. Нынешняя власть никогда не пойдет на ее изменение. Чем грозят подобные перемены, она прекрасно понимает. Крахом. Но если срочно ничего не менять, крах тем более будет неминуем.

Николай МАЛИШЕВСКИЙ.

От редакции

Цитаты, приведенные в материале, подлинные. Николай Малишевский продемонстрировал нам досье анкет своих бывших студентов.

СРАВНИМ...

Сколько зарабатывают российские чиновники?

О том, сколько зарабатывают белорусские министры и другие чиновники, узнать официально практически невозможно. Другое дело в России. На днях Росстат опубликовал сведения о средней зарплате российских чиновников за 2011 год.

В Беларуси зарплаты министров и депутатов — тайна за семью печатями. В Национальном статистическом комитете ссылаются на то, что это конфиденциальная информация, и никогда зарплаты белорусских чиновников и высших должностных лиц не озвучивают. Иногда, правда, сам чиновник может проговориться. Например, недавно министр экономики **Николай Снопков** признался, что зарабатывает около 750 долларов в месяц.

Другое дело в России. На днях Росстат опубликовал сведения о средней зарплате чиновников за 2011 год. И вся страна узнала, что средняя зарплата российских чиновников в 2011 году составила 62.600 рублей. Это более 2 тысяч долларов. Средняя же зарплата по России в этот период (с января по ноябрь 2011 года) была значительно ниже — 22.865 рублей, или около 765 долларов.

Даже при таком сравнении никто в России не скрывает, что, например, у служащих Администрации президента РФ зарплата в прошлом году увеличилась на 5,2% и составила 90,326 тысячи рублей — чуть больше 3000 долларов. А зарплата госслужащих в аппарате правительства хоть и уменьшилась на 1,8%, но все равно остается немаленькой — в среднем 102,081 тысячи рублей — около 3,5 тысячи долларов.

Что касается Министерства экономики, то там в среднем зарабатывают 2,6 тысячи долларов. И понятно, что труд министра оценивается выше этой суммы и в разы превышает зарплату белорусского коллеги.

В некоторых других российских министерствах и ведомствах средняя зарплата в прошлом году составляла: в Министерстве финансов — около 3 тысяч долларов, в Министерстве обороны и в Министерстве здравоохранения и социального развития — около 2,5 тысячи, в Следственном комитете — 2,6 тысячи, в Конституционном суде — приблизительно 2,4 тысячи долларов.

К слову, 12 апреля о своих заработках в 2011 году отчитались президент Росии **Дмитрий Медведев** и премьер-министр **Владимир Путин.** Годовой доход Медведева составил 3,4 миллиона рублей, а Путина — 3,7 миллиона рублей. В пересчете на доллары это приблизительно 113 тысяч 300 и 123 тысячи 300 долларов соответственно.

Ольга ГРИНЕВИЦКАЯ.

ПЕРАМОВЫ

На выданні

МАЗ, маторны завод і БАТЭ могуць увайсці ў сумесны беларуска-расійскі холдынг.

Беларусь хуткім часам можа страціць поўны кантроль над Мінскім аўтамабільным заводам і некаторымі іншымі прадпрыемствамі. Уладзімір Сямашка ўпершыню назваў вынікі рынкавай ацэнкі кампаній. *"Мы выйшлі на ацэнку КамАЗа, калі не здраджвае памяць, у 1,68 мільярда долараў і МАЗа ў 1,095 мільярда долараў. Абмяркоўваецца пытанне стварэння холдынгавай структуры "Росбелавто" са штаб-кватэрай у Маскве, у якую будуць унесены адпаведныя пакеты акцый прадпрыемстваў",* — паведаміў Сямашка.

"Мяркуецца, што гэта будуць 49% акцый КамАЗа, якім валодае расійская дзяржава праз кампанію "Ростехнологии", Тутаеўскага маторнага завода і яшчэ двух больш дробных прадпрыемстваў. З нашага боку, мы прапануем унесці 49% акцый МАЗа. Але гэта прадмет абмеркавання, таму што расійскі бок прапануе 51% и па 50% акцый Мінскага маторнага завода і БАТЭ. У выніку ў ствараемым холдынгу расійскі бок атрымае недзе 54% акцый, беларускі — 46%".

СТАЛІЦА

Азелянняльнікі здзівяць

У Мінску гэтым летам плануецца высадзіць больш за два мільёны кветак. Напярэдадні сезона азеляняльнікі распрацавалі праекты кветкавага афармлення горада. Новыя кампазіцыі, у тым ліку нацыянальнай тэматыкі, з'явяцца на галоўных мінскіх праспектах — Незалежнасці і Пераможцаў.

Каля аўтавакзала "Маскоўскі" "прызямліцца" бусел з кветак. У якасці дэкаратыўных элементаў будуць прымяняць габіёны — канструкцыі ў форме каркаса з металічнай сеткі, запоўненыя друзам, галькай або камянямі. Навінкі ўпершыню размясцілі ў 2011 годзе ў гатэлі "Планета". Гэтым летам арыгінальныя сеткаватыя кампазіцыі ў форме пірамід з'явяцца на праспекце Пераможцаў і каля будынка Нацыянальнай акадэміі навук. Кветкавы сезон азеляняльнікі пачнуць у трэцяй дэкадзе красавіка.

ПРАВЫ ЧАЛАВЕКА

Праўдалюбец

Гэтая гісторыя адбылася ў вёсцы з рамантычнай назвай Цёмны Лес, што на Дрыбіншчыне ў Магілёўскай вобласці. Пажылы інтэлігентны чалавек, які не курыць, не п'е, не церпіць маны і якога аднавяскоўцы завуць праўдалюбцам, разам са сваім родным братам задумаў адкрыць у вёсцы літаратурна-музычны цэнтр для дзяцей і моладзі. Аднак гэтая задумка не ажыццявілася, а нашага героя абвінавацілі ў крымінальным злачынстве і судзілі. Нягледзячы на тое, што Генеральная пракуратура двойчы апратэстоўвала прысуд, ён да гэтай пары не адменены. І вось ужо пяты год праўдалюбец б'ецца за праўду і справядлівасць, таму што не можа жыць з паклёпам. А яму, дарэчы, пайшоў ужо 79-ы год.

Уладзімір Канстанцінавіч Уткін нарадзіўся і ўсё жыццё пражыў у Цёмным Лесе, дзе на вясковых могілках ляжыць не адно пакаленне яго родных і блізкіх. Бацька загінуў на фронце, і месца яго пахавання да гэтай пары невядомае. У родным калгасе Валодзя пачаў працаваць з 10 гадоў. Пасля службы на Чырвонасцяжным Балтыйскім флоце вучыўся ў сярэдняй школе, працаваў трактарыстам, а пасля заканчэння Беларускай сельскагаспадарчай акадэміі ў Горках — механікам і галоўным інжынерам саўгаса. Затым Уладзімір Канстанцінавіч атрымаў яшчэ адну вышэйшую адукацыю пасля заканчэння гістарычнага факультэта Мінскага дзяржаўнага педагагічнага інстытута імя Максіма Горкага.

Калегі па працы і суседзі характарызуюць нашага героя выключна станоўча. У калектыўнай характарыстыцы на Уладзіміра Уткіна 25 яго землякоў пішуць пра тое, што ён сумленна і справядліва ставіцца да людзей, а ў цяжкую хвіліну бескарысліва іх падтрымлівае. Так, на пачатку 1990-х гадоў на працягу трох месяцаў штодзень з 3 до 7 раніцы, а пасля працы — да позняй ночы ён адзін на бульдозеры бясплатна асфальтаваў вуліцу Лясную, дзе жыве і дзе раней былі непралазная гразь и вялізныя лужыны. Затым па ініцыятыве Уткіна ў вёсцы быў закладзены парк. Наш герой — удзельнік вясковага народнага фальклорнага ансамбля "Журавінка", неаднаразова абіраўся дэпутатам Цёмналескага сельсавета і Дрыбінскага райсавета. Разам з жонкай яны выгадавалі чацвярых дзяцей, якім далі вышэйшую адукацыю. У характарыстыцы на Уткіна былы старшыня Горацкага райвыканкама Міхаіл Анікееў паведамляе, што ведае Уладзіміра Канстанцінавіча з 1973 года па сумеснай працы ў саўгасе "Дрыбінскі" і характарызуе яго "як добрасумленнага, кваліфікаванага, адказнага, прынцыповага, стараннага работніка". *"Як дэпутат Уткін карыстаўся заслужаным аўтарытэтам сярод насельніцтва, аказваў дапамогу людзям у вырашэнні іх просьб, быў уважлівы да іх заяў і патрэб",* — адзначаецца ў характарыстыцы. А былы дырэктар саўгаса "Слава" Уладзімір Гоманаў характарызуе Уладзіміра Уткіна як спраўнага, добрасумленнага і патрабавальнага спецыяліста, які паважліва і спагадліва ставіўся да калег і падначаленых.

У 2000 годзе для стварэння ў вёсцы літаратурна-музычнага цэнтра Уладзімір Уткін разам са сваім родным братам Міхаілам прыдбаў дом па вуліцы Лясной. У гэтым доме і павеці, якая стаяла побач, браты размясцілі каля 3 тысяч грамафонных пласцінак з творамі эстраднай, камернай, опернай і сімфанічнай музыкі, адпаведную спецыяльную і мастацкую літаратуру, а таксама тэхнічнае абсталяванне. Аднак праз некаторы час невядомыя вандалы зрабілі пагром у доме і павеці, знішчылі і скралі праектар і дыяфільмы, а таксама частку пласцінак і кніг.

У 2004 годзе брат Уладзіміра Уткіна па суседстве з ім прыдбаў яшчэ адзін вясковы дом, куды браты перанеслі частку своёй калекцыі з надзеяй, што зламыснікі пакінуць іх у спакоі. Аднак і гэты дом №11 па вуліцы Лясной стаў аб'ектам разбойнага нападу. Прычым невядомыя здзейснілі злачынства без усялякага страху за наступствы, нягледзячы на тое, што іх могуць убачыць.

12 верасня 2007 года ў дзявятай гадзіне вечара Уладзімір Уткін убачыў такую карціну: на дарозе насупраць дома №11 па вуліцы Лясной стаіць матацыкл, на якім сядзіць невядомы, а другі матацыкл стаіць каля плоту таго ж дома. Паводле слоў Уладзіміра Уткіна, разам з сынам яны падышлі да невядомага, якім аказаўся мясцовы жыхар — 19-гадовы Аляксандр Нікіфараў, каб высветліць яго намеры на бязлюднай вуліцы ў цёмны час сутак, а таксама імя ўладальніка другога матацыкла. Аднак замест адказу Уладзімір Уткін атрымаў абразы ў свой адрас.

14 верасня бацька Аляксандра Нікіфарава напісаў заяву на імя начальніка Дрыбінскага РАУС з просьбай расследавать інцыдэнт, кампенсаваць сыну маральныя выдаткі і прыцягнуць Уладзіміра Уткіна да адказнасці. З заявы вынікала, што Уладзімір Уткін спрабаваў ударыць віламі ў жывот Аляксандра Нікіфарава. Ён ў сваёй заяве ў міліцыю ад 15 верасня ўжо просіць прыцягнуць да крымінальнай адказнасці Уладзіміра Уткіна, які, паводле слоў юнака, без усялякай прычыны хацеў ударыць яго віламі, і ён "рэальна асцерагаўся за сваё жыццё". Пры гэтым заяўнік указаў, што ён папярэджаны аб адказнасці за заведама хлуслівы данос, згодна з артыкулам 400 Крымінальнага кодэкса Рэспублікі Беларусь. Юрыдычна дакладны тэкст гэтай заявы сведчыць пра тое, што яна, верагодней усяго, была напісана пад дыктоўку.

Праверку заяў праводзіў старшы лейтэнант міліцыі Аляксандр Галдобенка, які ў сваім рапарце ўказаў, што Уладзімір Уткін, "знаходзячыся ва ўзбуджаным стане, паводзіць сябе агрэсіўна, можа прычыніць цялесныя пашкоджанні пабочным асобам без якой-небудзь прычыны". Пра гэта Галдобенку нібыта паведамілі трое жыхароў Цёмнага Лесу. Аднак у гутарцы з нашым героем гэтыя жыхары адмаўлялі сам факт такіх сведчанняў міліцыянеру, а двое з іх нават пісьмова пацвердзілі гэта.

16 лістапада 2007 года суд Дрыбінскага раёна прызнаў Уладзіміра Уткіна "вінаватым у пагрозе забойствам, калі меліся падставы апасацца яго ажыццяўлення", і аштрафаваў нашага героя на 930 тысяч рублёў (30 базавых велічынь). Прычым гэты прысуд быў вынесены, нягледзячы на шматлікія супярэчнасці ў паказаннях сведкаў з боку абвінавачання. Так, бацькі Аляксандра Нікіфарава заяўлялі пра тое, што Уладзімір Уткін кінуў вілы ў іх сына, якому ўдалося адхінуцца, і таму прылада забойства праляцела паблізу. У сваю чаргу падчас суда юнак паказаў, што Уткін спрабаваў "тыкнуць віламі мне ў жывот".

Хаця па амністыі наш герой быў вызвалены ад пакарання з зняццем судзімасці, ён да гэтай пары звяртаецца ў Генеральную пракуратуру і Вярхоўны суд з просьбай адмяніць прысуд як незаконны і неабгрунтаваны. Уладзімір Уткін упэўнены, што яго крымінальны пераслед — своеасаблівы адказ чыноўнікаў на яго з братам актыўную грамадзянскую пазіцыю, што праявілася ў падтрымцы аднавяскоўцаў, якія засталіся без працы пасля ліквідацыі саўгаса "Слава" ў вёсцы Цёмны Лес. Нядаўна наш герой перанёс складаную аперацыю ў сталічнай клініцы. Адразу пасля выпіскі ён зноў адправіўся ў Генпракуратуру, каб высветліць лёс сваёй чарговай скаргі. Аднак пасля гэтага візіту Уладзімір Канстанцінавіч ізноў злёг у бальніцу. Дык пажадаем яму хутчэйшай папраўкі, добрага здароўя і аднаўлення справядлівасці!

Марат ГАРАВЫ.

Дрыбінскі раён.

БОЛЬ

Герой са сцягам

Хачу далучыцца да ўсіх сумленных людзей Беларусі, якім не абыякавы лёс нашага суайчынніка Сяргея Каваленкі. Гэта самая балючая драма, якая адбываецца на нашых вачах. Сяргей трымае галадоўку і не збіраецца спыняць яе — нават коштам свайго жыцця.

Ён вывесіў на навагодняй ёлцы гістарычны сімвал нашай Айчыны — бел-чырвона-белы сцяг і за гэта сядзіць за кратамі. Што ж гэта робіцца на нашай зямлі? Мы што, вяртаемся ў 1937 год? Учынак Ціцянкова, які рваў на шматкі наш гістарычны сцяг, не меў ніякага пакарання. Сяргей сённяшняга бальшавіцкага сцяга не рваў, бомбы не ўзрываў, нікога не абразіў. Ён ніякага праступка не здзейсніў, а за што пакараны?

Да канца Вялікай Айчыннай вайны ў СССР быў адзіны чырвоны сцяг і герб. На пачатку 50-х гадоў XX стагоддзя, калі была створана Арганізацыя Аб'яднаных Нацый, Савецкі Саюз, увайшоўшы ў гэтую арганізацыю, пацягнуў за сабою Беларусь і Украіну як самастойныя рэспублікі. Узнікла пытанне, як іх адрозніваць. Сталін даў загад усім рэспублікам СССР — распрацаваць флагі і гербы. Усе флагі былі ўтвораны чырвоныя з адметнай паласой знізу: расійскі — чырвоны з блакітнай палоскай, беларускі — чырвоны з зялёнай і гэтак далей. Гербы былі ўсе круглыя з унутранымі адмецінамі.

Пасля распаду СССР усе былыя рэспублікі СССР абвясцілі незалежнасць і адрадзілі сваю нацыянальную сімволіку. Гэтак зрабіла і Беларусь. Але ўлада не хацела нацыянальнага адраджэння. Паводле вынікаў сумнавядомага рэферэндуму 1995 года нашы нацыянальныя сцяг і герб былі заменены зноў на бальшавіцкія. Хаця нават сама Расія адмовілася ад бальшавіцкай сімволікі. Што ж тут казаць? Гэта наша гора, гэта наш боль, гэта наш сорам. Для тых, хто сёння пры ўладзе, гісторыя мовы, гістарычныя сімвалы Беларусі нічога не значаць. І яны хочуць зламіць іншых, тых, хто памятае свае карані.

Дарагі Сяргей! Вы патрэбны нам, нашай Беларусі. Вам трэба жыць, змагацца за нашу будучыню, за будучыню нашых дзетак, унукаў, праўнукаў. За нашу сапраўды вольную і незалежную Беларусь. Сяргей, прашу Вас паберагчы сябе!

Аркадзь ЗМАЧЫНСКІ, пенсіянер.

Мінск.

КАЛОНКА АЛЕСЯ НЯЎВЕСЯ

«Духаўнікі»

Шаркаўшчынская раённая газета параўнала ўладных ідэолагаў з духаўнікамі народа.

Віцебскі аблвыканкам аб'явіў конкурс сярод ідэолагаў. Пераможца будзе вызначацца па 14 паказчыках.

Сход ідэолагаў. У зале
Актыў сабраўся абласны.
Там дух, як некалі казалі,
Лунаў нябесны, незямны.
І старшыня галоўны сходу
Там выказаў пасаж такі:
— Вы, ідэолагі, —
Народа
Сапраўдныя духаўнікі.
Няхай цяпер на цвік павесіць
Свой крыж
Свяшчэннік кожны наш:
У Бога запаведзяў дзесяць,
У нас жа — чатырнаццаць аж.
Вы іх даносьце ўсім не ўпотай:
У нас зямны, адзіны бог...
А мы праверым пільна потым,
Што кожны з вас данесці змог.
Такімі словамі натхнёны,
Падаўся ў родны свой раён
Галоўны "духаўнік" раёна,
"Галоўны балабол" Антон.
Антон памкненні меў святыя.
У гэтакі няпросты час
Адразу ж запаведзі тыя
Панёс ён да народных мас.
Спярша пабыў ён на заводзе,
"Размову шчырую" завёў.
Рабочыя ж абсеклі:
— Годзе!
Ты не задурвай нам галоў
Сваёй пустою балбатнёю.
Наслухаліся мы ў жыцці...
Зрабі лепш сапраўды "святое" —
Зарплату большую плаці.
Глядзі, які ты тлусты, спраўны,
А мы худзейшыя ўдвая.
Не лезе на галодны страўнік
Ідэалогія твая.
На рабацяг, на іх прамовы
Зусім пакрыўдзіўся Антон:
"Рабочы клас наш — бесталковы,
Адно што назва — гегемон..."
Каб загаіць на сэрцы раны,
Антон паехаў у калгас.
"Народ там цёмны, занядбаны,
І трэба духаўнік якраз..."
Люд у так званы Дом культуры
Сагналі ў тлумнай чарадзе.
Таму ён змрочны і пануры.
Антон жа ўзнёсла рэй вядзе:
Пра нашы поспехі і планы,
Пра слаўны наш дзяржаўны лад...
Але "народ той занядбаны"
Паносу слоўнаму не рад.
Уставіла Ганулька слова:
— Пакуль ты разяўляеш рот,
Раве ў маім хляве карова
І не праполаны гарод.
Дадаў механізатар Коля:
— Твой выступ — як сядло казе.
Мой трактар месяц на прыколе —
Ніхто запчастак не вязе.
Прашамкала і баба Маня:
— Пакуль выказваў ты запал,
Я прапусціла на экране
Цікавы вельмі серыял.
Напрыканцы алкаш Даніла
Нарэшце "ўбіў апошні цвік":
— А можа, мне нальеш "чарніла"
Ты... ік... таварыш бальшавік?
У кожнага — свая турбота,
Да "запаведзяў" спраў няма.
Хоць прызнавацца неахвота,
Ды глотку рваў Антон дарма.
Імпэт Антона ўсё ж не вяне,
Не знае ён згрызот-пакут:
"Што рабацягі, што сяляне —
Ну што з іх возьмеш? — цёмны люд...
Не той народ, што быў учора,
У злагадным СССР.
Інтэлігенты — вось апора
Ідэалогіі цяпер!"
З узнёсласцю да педагогаў
Падаўся ўладны "духаўнік".
У школе балаболіў многа,
Да самых душ, лічыў, пранік.
А потым, як святы апостал,
Настаўнікам ён даў наказ:
— Выхоўваць вучняў вам няпроста
У гэты пераходны час.
Ды абавязак ваш — закласці
У неакрэсленых мазгах,
Што ўлада наша — гэта шчасце,
І з ёю ў будучыню шлях.
Настаўнікі разводзяць рукі:
— Хіба ж мы ім — аўтарытэт?
Для іх калодзежам навукі,
Ідэй крыніцай — інтэрнэт.
Затым чамусьці тыя ж словы
Чуў ад настаўнікаў Антон:
Пра вечны дэфіцыт грашовы
І пра нішчымны рацыён...
Цяпер Антон жыве ў адчаі:
"Ну што ў нас за народ такі?
На дабрабыт правы качае,
Хоць трэ найперш духаўнікі.
Народ наш тлумны, безнадзейны,
Нас не бярэ да галавы..."
Тым часам у дзянёк нядзельны
Да старажытнае царквы
Сцякаўся просты люд мясцовы —
І пажылы, і малады.
Ніхто не крочыў прымусова,
Самохаць люд ішоў сюды.

* * *

"Духаўнікоў" прыўладных многа,
Яны паўсюдна — як гарох.
І ўсё-такі зямнога бога
Той, што на небе, перамог...

МІЖ РАДКОЎ

Галалёд і галалёдзіца

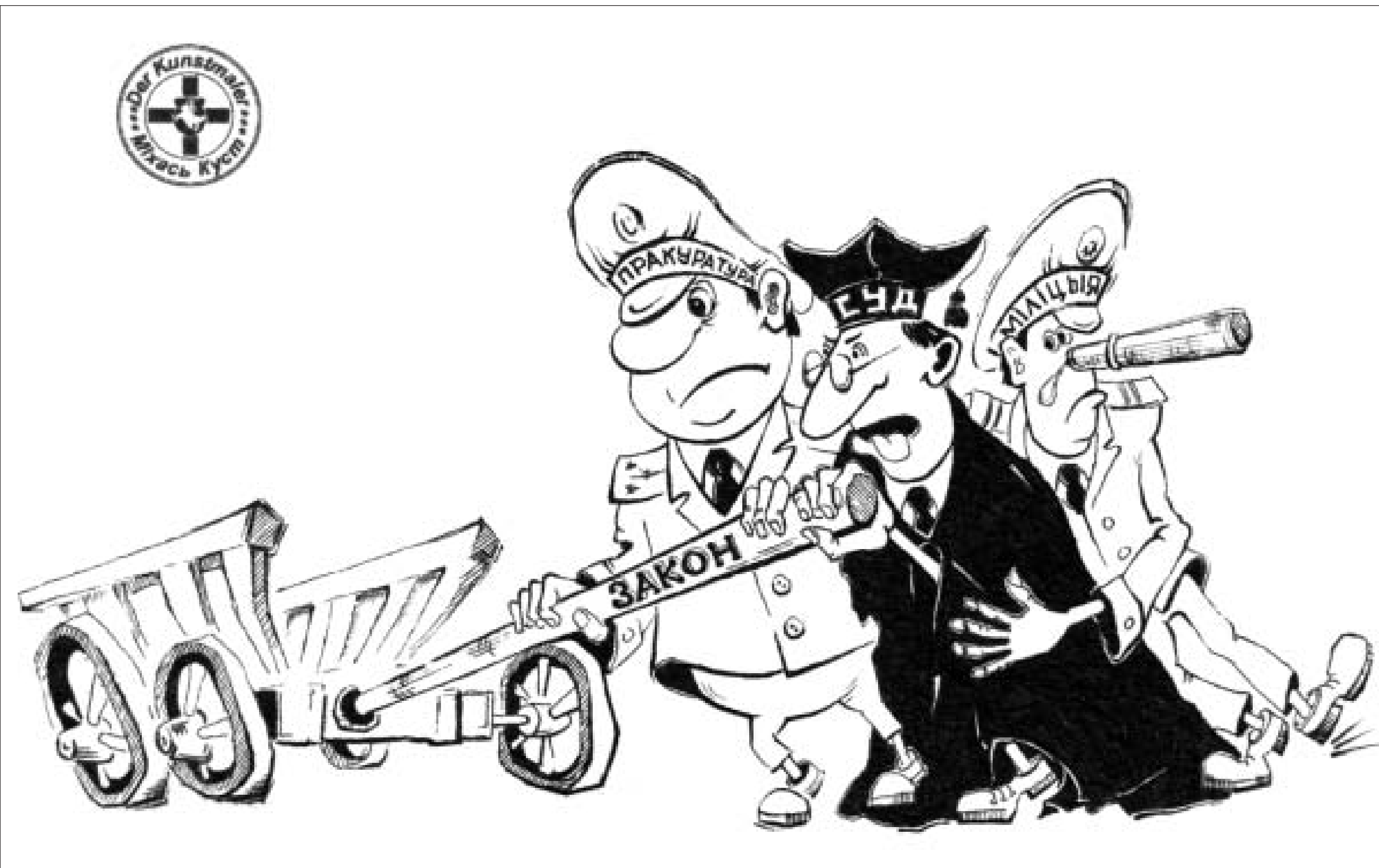
Чытаю "Народную Волю"... У звестках аб надвор'і ёсць фраза "...у асобных раёнах галалёд, на дарогах галалёдзіца". Ствараецца ўражанне, што галалёдзіца гэта не галалёд.

Бяру тлумачальны слоўнік беларускай мовы і чытаю: "Галалёд — тое, што і галалёдзіца". Дык у чым справа? А вось у чым. Калісьці была добрая савецкая радыёперадача "В мире слов". І там нейкі педант ад філалогіі тлумачыў, што галалёд на дарозе — гэта галалёдзіца. І, маўляў, толькі так і трэба гаварыць аб галалёдзе на дарогах. Гэта ў рускай мове. І няхай. Але ў нашай мове гэта тое самае. Чаму не сказаць проста "...на дарогах і ў асобных раёнах галалёд"? А так як сказаць "у асобных раёнах" — гэта значыць нічога не сказаць, то лепей за ўсё "...на дарогах галалёд". І дзе хто бачыў на дарогах папярэджанне "Асцярожна, галалёдзіца!"? Заўсёды "Асцярожна, галалёд!" ці "Осторожно, гололед!".

Тут мяне разабрала цікавасць і да рускага варыянта. Я палез у "Словарь русского языка" і знаходжу: "Гололед. То же, что и гололедица". Вось так.

Алесь МІРОНЕНКА.

Мінск.

Не, невыпадкова ў народзе кажуць: закон што дышла — куды павярнулі, туды і выйшла.

200 ГАДОЎ ТАМУ...

Каб ніколі не ішоў брат на брата...

Пасля канчатковага захопу царскай Расіяй усіх літоўскіх (беларускіх) земляў ВКЛ у 1795 годзе маскоўскія ўлады абцяжарылі становішча тагачасных нашых землякоў грабежніцкім падаткам — большым у чатыры-пяць разоў, чым у самой Расіі. Былі ўведзены рэкруцкія наборы, чаго наша краіна раней зусім не ведала. Паўмільёна вольных сялян-ліцвінаў усходнія "браты" зрабілі прыгоннымі і раздалі сваім памешчыкам. Беларускія гарады пазбавілі самакіравання (Магдэбургскага права)... Гэта не магло не ўзрушыць боль і непрыняцце ў народзе.

У 1812 годзе з тагачасных беларускіх земляў у расійскае войска было выстаўлена больш за 130 тысяч жаўнераў. У сукупнасці, пачынаючы ад набору 1782 года, у тым войску было больш за 220 тысяч ліцвінаў. Многія з іх загінулі ў паходах Суворава, пад Аўстэрліцам, у Прусіі, у расійска-турэцкіх войнах, іншых бітвах. На 1812 год імперскае войска Расіі складалася пераважна з рускіх і ліцвінаў (беларусаў). Іншыя нацыянальныя фарміраванні служылі па месцы жыхарства.

...Пасля абяцання Напалеона Банапарта аднавіць Вялікае Княства Літоўскае і пераходу 500-тысячнай "Вялікай арміяй" ракі Нёман многія юнакі былога ВКЛ сталі запісвацца ў напалеонаўскую армію. Узніклая Рада ВКЛ абяцала на патрабаванне французскага імператара стварыць і паслаць у ягонае войска 100 тысяч сваіх жаўнераў, але гэта немагчыма было ажыццявіць. Тым не менш радзівілаўская конніца і іншыя вайсковыя фарміраванні ВКЛ — усяго 25 тысяч войска — прымалі актыўны ўдзел у напалеонаўскай кампаніі. Па волі чужых імператараў нашы продкі мусілі часта ваяваць адзін супраць другога — свой супраць свайго!

Тым часам напалеонаўскае войска выглядала такім чынам: да 297 французскіх батальёнаў пяхоты далучалася 307 батальёнаў з заваяваных дзяржаў, а на 38 тысяч конніцы прылучалася 42 тысячы кавалерыі з іншых краін Еўропы. Масавае дэзерцірства да жніўня 1812 года стала вялікай праблемай у гэтым войску. Толькі ў лясах нашай Літвы адседжвалася 75 тысяч французскіх жаўнераў. Пачаліся масавыя рабаванні насельніцтва... 100-тысячнае войска, якое тут трымаў Напалеон, і засталося тут назаўсёды...

У выніку вайны 1812 года — крывавай міжнароднай авантуры Напалеона — нашы продкі гінулі на двух франтах, рабіліся ахвярамі чужой захопніцкай палітыкі. У Беларусі-Літве загінуў тады 1 мільён нашых жыхароў і шмат тысяч жаўнераў з розных краін. Але і пасля паразы Напалеона некаторыя беларускія палкі ваявалі ў Еўропе за чужыя інтарэсы.

Прымаючы пад увагу след у нашай гісторыі, які пакінула тая калатнеча, і, галоўнае, памяць пра загінуўшых жаўнераў і мірных жыхароў беларускай зямлі, Грамадскі камітэт **"Вялікая Літва"** плануе шэраг мерапрыемстваў у памяць ахвяр вайны 1812 года. У тым ліку павінны адбыцца міжнародная навуковая канферэнцыя з удзелам навукоўцаў Беларусі і, магчыма, Польшчы, Расіі, Францыі, Італіі, Нямеччыны і іншых краін (чэрвень 2012 г.); мастацкая выстава "Нашэсце" (чэрвень 2012 г.); выпуск памятных плакатаў, календара, паштоўкі; канцэрт-рэквіем (лістапад 2012 г.).

Будзем помніць мінулае, каб на абшарах Бацькаўшчыны панаваў мір і ніколі не ішоў брат на брата!

Любая падтрымка і ваш удзел у гэтай грамадскай акцыі будуць успрыняты з удзячнасцю.

Мікола КУПАВА, старшыня грамадскага камітэта "Вялікая Літва — гістарычная памяць Беларусі".

АДКРЫТЫМ ТЭКСТАМ

Не люблю я гэты рынак...

Ад любові да нянавісці, кажуць, адзін крок. Так і са сталічным ждановіцкім рынкам, які ў народзе празвалі Жданамі. Штодзень там таўкуцца тысячы людзей, і сотні машын шукаюць паркоўкі. Не ведаю, што думаюць пра яго гандляры, але ад пакупнікоў не раз чула нараканні — за яго раскіданасць, вечна запруджаныя, у калдобінах аўтастаянкі, за бруд і лужыны на тэрыторыі, за недахоп зрокавай інфармацыі. Абсягі і разгалінаванасць рынку, канцэнтрацыя людскіх патокаў яўна выходзяць за межы здаровага сэнсу і могуць стварыць гораду дадатковыя праблемы, найперш транспартныя і экалагічныя.

У двух кроках ад жылога масіву "Масюкоўшчына", дзе для фен-шуя хапае і чыгункі, размяшчаюцца гектары голай, без дрэўца, зямлі, больш падобнай на марсіянскі пейзаж. Зялёныя прысады сталі першай ахвярай гандлёвага монстра, які, падобна, не збіраецца траціць сродкі на добраўпарадкаванне і азеляненне.

Да таго ж, на мой погляд, на рынку не ўсё ў парадку з бяспекай. Маналітная глухая агароджа з металу не толькі пазбавіла наведвальнікаў візуальнай інфармацыі, але і намёртва адгарадзіла тэрыторыю ад праезнай часткі. Аварыйны выезд з правага боку прадугледзелі (задраены, вядома ж), затое няма аварыйных выхадаў. З левага боку праходаў больш, але яны ніяк не абазначаны знутры, іх сярод кіёскаў яшчэ знайдзі паспрабуй. Два замкнёныя загоны паабапал выезду на кальцавую! Цікава, ці ступала там нага інспектара МНС?

Асабліва неўпарадкаваным і бесталковым падаецца правы бок тэрыторыі, дзе размешчаны гандлёвы гарадок "Лябяжы", начны агароднінны базар і аўтарынак, а таксама шырока вядомае "Поле цудаў". Дзе там што — даведацца можна, толькі распытваючы сустрэчных. Не абазначаны нават туалеты, якіх мінімум.

Нядаўна мне давялося пабываць на гэтым самым "полі". Там не самы заможны кантынгент насельніцтва прадае рэчы з рук (найбольш жалязякі). Ад прама ў бруд, пад ногі пакладзеных плёнак, ад незаасфальтаванага кутка, дзе людзям выдзелілі месца для дробнага гандлю, ад відавочнай непавагі да ўсіх нас мне стала не па сабе. "Скотны двор", — падумала я і патэлефанавала на гарадскую "гарачую лінію". Са мной доўга не размаўлялі: "Горад пакуль ждановіцкага рынку не ўзяў, пішыце заяву ў Адміністрацыю прэзідэнта". Паколькі я не абрадавалася такой перспектыве, мне далі тэлефон адпаведнай службы Мінскага раёна, на чыёй тэрыторыі рынак размешчаны.

У раёне сказалі, што яны "без понятия" і што Ждановічы — прыватнае прадпрыемства. (Як быццам за прыватнымі прадпрыемствамі не можа быць кантролю з боку дзяржавы.) Падумаўшы, пераадрасавалі мяне на свой гандлёвы аддзел. У аддзеле нехаця пабяцалі перш пазваніць у адміністрацыю, потым — параіцца з юрыстамі. На маё трэцяе тэлефанаванне ўпаўшы жаночы голас сказаў: "Паеду глядзець".

Што там "угледзелі", я высвятляць не стала. Толькі сляпы або зацікаўлены можа не бачыць бессаромнага заграбання грошай без стварэння цывілізаваных умоў для прадаўцоў і пакупнікоў.

Адміністрацыя рынку ў выхадны дзень, натуральна, адпачывае. Гарадская даведка не мае агульнага дзяжурнага тэлефона, па якім мы маглі б даведацца пра размяшчэнне аддзелаў і павільёнаў, паскардзіцца або ўнесці прапановы.

Што ж атрымліваецца? Горад "яшчэ" не ўзяў, раён "ужо" ні сном, ні духам, і толькі адміністрацыя мае ўладу над рынкам, але чамусьці ёй не карыстаецца. Адным словам, перад намі цэлы комплекс праблем, на якія варта было б звярнуць увагу. На жаль, няма каму...

Пасля напісання матэрыялу я адкрыла водгукі ў Сеціве, якія тычыліся рэчавага рынку. Цытую іх без перакладу.

"Страшные боксы, неприятно и грязно".

"Это настоящий хаос — вещевой рынок в Ждановичах, особенно сэкенд".

"Испортились Жданы, точно. Толпа людей, а вещи — мрак, по закидным ценам".

"Вчера была в Жданах. УЖАС! Цены БЕШЕНЫЕ! Торговать никто не хочет. Все чем-то недовольны, злые, нервные. Толпа людей. Продавцы курят прямо на рабочих местах, дымят в лицо. В общем, больше не поеду".

"Толпы жуткие, вещи обычные".

"Качество нулевое, цены заоблачные".

"Непонятная цена за парковку".

"Нет, не люблю я этот рынок. Устаю после него по-страшному. Назад не уехать. Слишком много людей".

Як бачым, гэтыя водгукі пацвярджаюць маё ўражанне ад самага вялікага рынку Мінска.

Галіна КАРЖАНЕЎСКАЯ.

Мінск.

З НАТУРЫ

Дапіўся!

Бомж-выпівака падае прадаўшчыцы ў каўбасным аддзеле харчовай крамы рублёў 550—600, вядома, драбнатой (дзясяткамі і дваццаткамі) і жаласліва кажа-просіць: *"Можа, вы мне які кавалачак якой-небудзь каўбасы дасцё?"* Канечне, была ў яго спадзева гэтым спектаклем расчуліць мажную кабету за прылаўкам. А тая, глянуўшы на яго і яго "капітал", з агідай выпаліла: *"На такія грошы ні ў адной краме нашай краіны табе не тое што ні на адзін зуб не дадуць, а і ні адной ноздрай нюхнуць ніякай каўбасы не дазволяць. Бач ты, артыст знайшоўся! Дапіўся! Прапіў кватэру, краіну, дык яшчэ і краму маю туды ж збаёдаць хоча! А ну бяжы адсюль! Да тых, каму прапіў..."*

Яўген ГУЧОК.

СВЕЖИЙ ВЗГЛЯД

Что больше всего влияет на рост и спад экономики?

Вашингтонские эксперты по вопросам семьи представили доклад, в котором утверждают, что "революция разводов" непрерывно снижает процент экономического роста США". Казалось бы, как может распад семьи повлиять на экономику целой страны? Оказывается, может. Как утверждает директор Института брака и религии Пэт Фаган, он не видит ни одного другого фактора, который оказал бы столь сильное влияние на спад экономического роста США.

Семья — институт, стимулирующий стабильную производительность труда. С замужеством или женитьбой продуктивность труда человека возрастает на 27%. Развод, который стал частью американской культуры, лишает уже бывших супругов необходимости быть продуктивными и тем самым постоянно тормозит экономический рост государства".

Результаты исследования, проведенного Фондом "Наследие", показывают, что более 80% людей, имеющих семьи, владеют домом, и только 50% одиноких женщин и мужчин в состоянии купить дом или взять ипотеку.

Пятнадцатилетнее исследование показало, что те, кто оставался в браке в течение всех лет исследования, собрали в 2 раза больше собственного капитала на одного человека, чем те, кто был одинок.

У СУСЕДЗЯЎ

«7 дзён» — расказ пра карупцыю

Войцех Смажоўскі, аўтар мастацкай стужкі "Ружа", якая стала падзеяй года ў польскім кіно, здымае свой чарговы, чацвёрты па ліку, фільм. Фільм незвычайны, пра карупцыю. Называецца "7 дзён".

Гэта паліцэйскі трылер. Героі фільма — супрацоўнікі аўтаінспекцыі — сямёра сяброў, якіх аб'ядноўвае праца. Кожны з іх распавядае пра адзін з сямі грахоў. Атрымліваецца захапляльная гісторыя пра карупцыю.

Конкурс «Здаровая гміна»

У Варшаве стартаваў конкурс "Здаровая гміна". Яго задача — павелічэнне колькасці людзей, якія праходзяць прафілактычнае абследаванне з мэтай выкрыцця ранняга раку шыйкі маткі, раку малочнай залозы і тоўстай кішкі.

Удзел у конкурсе "Здаровая гміна" прымае 1900 гмін з 12 ваяводстваў. У выніку апошніх конкурсаў працэнт людзей, якія праходзяць прафілактычнае абследаванне, павялічыўся на 60%.

Гміна-пераможца, у якой найбольш жыхароў пройдзе прафілактычнае абследаванне, акрамя звання "здаровай" атрымае таксама 100 тысяч злотых (больш за 30 тысяч долараў).

Без працы ўсё страчвае сэнс

Паводле меркавання экспертаў, адсутнасць працы — адзін з найбольш сур'ёзных выклікаў, з якімі змагаецца сучаснае чалавецтва. Калі асобы, якія хочуць працаваць, не знаходзяць працу — церпіць іхняя псіхіка. Праца павышае пачуццё ўласнай вартасці, дае магчымасць планаваць будучыню. Без працы ўсё страчвае сэнс, пачынаецца дэпрэсія, — перасцерагаюць псіхолагі.

На дадзены момант польская служба занятасці зарэгістравала больш за 2 мільёны 100 тысяч беспрацоўных. Гэта каля 13,5% польскага грамадства. У ЕС паказчык беспрацоўя складае 10,2%.

Малгажаты Кордань з Ваяводскай службы занятасці ў Зялёнай Гуры кажа, што беспрацоўе закранае перш за ўсё дзве групы людзей. Найперш маладых людзей, якія не маюць прафесійнага досведу. Ім вельмі цяжка ўвайсці на рынак працы. Наступная група — пажылыя людзі, якім споўнілася 50 гадоў, прафесійная кваліфікацыя якіх не патрабуецца на рынку працы. Ім таксама цяжка працаўладкавацца.

Малгажаты Кордань дадае, што служба занятасці валодае рознымі прыладамі, якія аблягчаюць наступствы беспрацоўя. Напрыклад, яна дапамагае атрымаць неабходную прафесію альбо заснаваць уласную фірму. Маладыя людзі найбольш ахвотна карыстаюцца стажыроўкамі, дзякуючы якім яны атрымліваюць прафесійны вопыт.

Адкуль бярэцца беспрацоўе? Паводле меркавання доктара Збігнева Бінка, эканаміста з Зялёнагурскага ўніверсітэта, асноўная прычына згаданай з'явы — крызіс, які стаў прычынай няўпэўненасці і падзення попыту. "*Калі гаворка ідзе пра Польшчу, то здаўна гаворка ідзе пра высокія кошты працы. Таму прадпрымальнікам цяжка працаўладкаваць новых працаўнікоў, а калі яны нават іх працаўладкоўваюць, то на часовыя дамовы аб працы. Гэта вельмі прыкра для новых працаўнікоў*", — лічыць эканаміст.

Працадаўцы скардзяцца таксама на тое, што цяжка знайсці працаўніка з патрэбнай і высокай кваліфікацыяй. Вядома, што псіхолаг, гісторык і педагог маюць вельмі мала шанцаў на польскім рынку працы. Аднак будучыя студэнты выбіраюць менавіта згаданыя накірункі вучобы. Так "рыхтуюцца" новыя беспрацоўныя.

Падрыхтаваў да друку Яўген ТАЎГЕНЬ.

Удалы візіт

Прэм'ер-міністр Вялікабрытаніі Дэвід Кэмеран задаволены візітам у Інданезію. Там аб'яўлена аб продажы інданезійскай авіякампаніі 11 авіялайнераў А-330 на суму 326 мільёнаў фунтаў.

ЭВРИКА!

Ученые нашли способ хранения зерна без применения пестицидов

Ученые изобрели экологически безопасный способ борьбы с амбарными вредителями, который предполагает для сохранения зерна вместо пестицидов использовать озон, сообщает интернет-портал ScienceNordic со ссылкой на исследование норвежских специалистов.

По оценке экспертов, потери сельского хозяйства от вредителей на этапе хранения зерна оставляют около 9% в развитых странах и от 20% до 100% в развивающихся, которые не обладают эффективными технологиями борьбы с насекомыми. Кроме того, наличие насекомых в готовой зерновой продукции понижает ее сорт и может представлять опасность для здоровья человека.

По мнению сотрудников университета в Орхусе (Норвегия), озон имеет много преимуществ по сравнению с традиционными пестицидами и сможет заменить их после разработки и внедрения соответствующего оборудования. "*Озон абсолютно экологически безопасен в дозах, необходимых для обеззараживания зерна, при попадании в воздух он быстро трансформируется в кислород... Оборудование позволит человеку не контактировать непосредственно с газом до его трансформации*", — считает Лизе Хансен, сотрудница университета в Орхусе, принимавшая участие в исследовании.

Помимо этого, эксперты считают, что озон окажется эффективнее пестицидов, которые рано или поздно вызывают у насекомых привыкание. Озонирование, как показали предварительные исследования, физически уничтожает насекомых с неослабевающей эффективностью, если правильно подобраны дозы и частоты воздействия.

КОРОТКО

В Госдуме России 39 долларовых миллионеров

В российской Госдуме 39 парламентариев, чей доход по итогам 2011 года превысил миллион долларов, или 30 млн рублей, написала газета "Московские новости". Информация о доходах депутатов появилась на сайте нижней палаты парламента 14 апреля.

Больше всего долларовых миллионеров издание насчитало в "Единой России": из 237 членов фракции 23 зарабатывают от 30 млн рублей в год и больше. На втором месте фракция "Справедливой России" (семь миллионеров). Далее идут ЛДПР и КПРФ с пятью и четырьмя долларовыми миллионерами соответственно.

Избирательная комиссия Египта отстранила от участия в президентских выборах 10 кандидатов

Представители избиркома не объяснили конкретных причин своего решения, однако заявили, что политики не отвечают требованиям, предъявляемым к кандидатам в президенты.

Участие в выборах запрещено бывшему руководителю египетской разведки Омару Сулейману, а также выдвиженцу "Братьев-мусульман" Хайрату Шатыру. Кроме того, в числе отстраненных — радикальный салафистский проповедник Хазем Салах Абу Исмаил. В списке кандидатов в президенты Египта остается 13 человек.

Папе Римскому Бенедикту XVI — 85!

Понтификом он был избран 19 апреля 2005 года. Выступает за диалог римско-католической церкви с другими христианскими конфессиями и мировыми религиями. Его встреча в Стамбуле с Варфоломеем I стала историческим событием.

Но, по мнению критиков, за семь лет правления ему мало что удалось достичь из заявленных целей. К тому же в 2010 году разразился громкий скандал. Он стал причиной глубокого кризиса, поразившего католическую церковь. Тогда стали известны многочисленные случаи растления малолетних в католических школах и интернатах Германии.

Однако ему удается улучшать свой имидж во время многочисленных зарубежных поездок. Его везде принимают хорошо — и в Великобритании, и в Латинской Америке, и даже на социалистической Кубе. После визита Папы Римского в марте 2012 года правительство в Гаване вновь объявило Страстную пятницу выходным днем.

В Новой Зеландии начали строить картонный собор

Картонный кафедральный собор, призванный заменить уничтоженное подземным толчком каменное здание, заложен в Крайстчерче — третьем по величине городе Новой Зеландии, сильно пострадавшем при землетрясении в феврале 2011 года.

По словам главы местной англиканской общины, временное строение будет иметь 25 м в высоту, а для его успешного функционирования понадобятся 154 картонные трубы.

Тем не менее, как отметил преподобный Крэйг Диксон, при возведении новой нетривиальной конструкции строители не смогут совсем отказаться от стали и бетона, в результате чего получившийся храм будет обладать как водоотталкивающими, так и огнеупорными свойствами

Любвеобильный президент

Президент ЮАР Джейкоб Зума в шестой раз свяжет себя узами брака. Свадьба состоится в следующие выходные. Невеста Зумы, Глория Бонги Нгема, станет его четвертой женой.

Зума придерживается традиционных взглядов на быт, принятых в племени зулу. В ЮАР официально разрешена полигамия. Президент, как правило, появляется на официальных мероприятиях по очереди с одной из своих жен. Это будет шестой по счету брак Зумы. Он развелся с одной из жен, а еще одна покончила с собой в 2000 году.

Тайны мадридского двора

Испанский король Хуан Карлос I перенес операцию на бедре. Как сообщила дворцовая служба, 74-летний монарх сломал бедро в трех местах в результате инцидента во время частной поездки в Ботсвану. Приоткрыла завесу "тайны мадридского двора" испанская "El Pais". Если верить газете, король упал и сломал бедро, когда занимался своим любимым занятием — охотой на слонов. Помимо этого, испанский монарх увлекается парусным спортом, но живет скромно и не любит роскошные обеды и балы.

За последние два года это уже четвертая операция Хуана Карлоса I. Так, в мае 2010 года ему удалили опухоль легкого. В минувшем ноябре "неловкий" король ударился о дверь, однако он недолго скрывал от публики подбитый глаз. На этой неделе травму также получил внук монарха 13-летний Фелипе Хуан Фройлан. Во время охоты он случайно выстрелил себе в ногу.

Забыл про внучку в багажнике

В Германии пенсионер получил предупреждение от полиции за то, что по забывчивости оставил свою девятилетнюю внучку в багажнике автомобиля и отправился прогуляться, пишет The Local. Инцидент произошел в живописном районе горного региона Зауэрланд на западе страны.

Как много времени девочка провела закрытой в автомобиле, не сообщается. Известно, что ее освободили вскоре после того, как прохожие услышали крики ребенка, доносившиеся из багажника машины. На место были вызваны полицейские и пожарные, которые в итоге вскрыли багажник.

Через некоторое время к месту парковки машины пришел 72-летний дедушка освобожденной девочки. В беседе с сотрудниками правоохранительных органов пенсионер пояснил, что внучка попросила покатать ее в багажнике, он согласился, и они поехали. По пути пожилой немец залюбовался окрестностями и решил выйти прогуляться, совершенно забыв о ребенке. По словам полицейских, пока пенсионер рассказывал свою историю, он выглядел очень взволнованным и расстроенным по поводу произошедшего. С него взяли обещание больше никогда никого не возить в багажнике.

МОДНАЯ ТЕМА

Куплю мужа

Сколько стоят фиктивные отношения и чем они опасны?

Каждый пятый брак в России заключен с целью получить вид на жительство или гражданство, уверяют социологи. Фиктивный брак, или, как его называют сегодня, "деловой", пользуется среди российских граждан популярностью, пишет "Российская газета".

Коммерческих предложений в Рунете не счесть. "Предлагаю брак сроком на 3 года для получения гражданства РФ, с брачным контрактом — без каких-либо обязательств, совместной оплаты кредитов. С пропиской без проживания. Стоимость — 350 тысяч рублей. Город Москва".

В цивилизованной Европе за штамп в паспорте можно получить куда больше. Некий Артур, 25 лет, проживающий в Германии, срочно ищет девушку для фиктивного брака: "Гарантирую оплату до 10.000 евро. Вместе нам жить не придется, у меня есть квартира, никаких претензий на что-либо не имею и иметь не буду, мне нужны только документы и разрешение на работу. От себя добавлю: я человек очень порядочный, дал слово — выполню, так что мне нужна такая же порядочная девушка, которая меня не "кинет"!" "Дорогой Артур, за такую цену вы не найдете никого, — любезно отвечают ему "эксперты". — Сейчас брак в Германии стоит от 17.000 евро!!!"

Правда, в Германии за фальшивые семейные союзы и отвечать придется по закону. Миграционным службам там разрешается следить за подозрительными супружескими парами. И если брак будет признан фиктивным, то немца ждет штраф, а супруг-иностранец будет отправлен на родину.

В России занятие брачным бизнесом, несмотря на попытки Госдумы предотвратить это "семейное" безобразие, пока ненаказуемо. В Подмосковье цены на "брак" оказались вполне терпимые. Потенциальный "жених" Василий готов на три года зарегистрировать свои отношения с девушкой до 35 лет всего лишь за 80 тысяч рублей.

Однако с "деловым" браком не все так однозначно. Поясняет адвокат Людмила Айвар:

— Причины заключения фиктивного брака у людей самые разные. Одни идут на это, чтобы легко заработать, другие — чтобы легализоваться по месту нахождения, получить работу при наличии регистрации. Многие думают: "А что тут такого?.." Чтобы не пугать вторую половину, даже придумали модные названия: "деловой", "коммерческий" брак. Ведь "фиктивный" звучит как нечто незаконное.

Предложений по коммерческому браку сегодня действительно очень много. Но и опасностей не меньше. Начнем с того, что, если заключается такой брак, никто не знает о его фиктивности, кроме тех, кто его заключает. По закону сейчас брак можно признать фиктивным только в случае, если одна из сторон не знала о том, что это псевдобрак. То есть признание этого брака фиктивным тоже имеет определенные ограничения.

Если в "деловом" браке приобретается какое-то имущество, оно становится общим и подлежит разделу. Если женщина рожает ребенка от кого бы то ни было, то фиктивный муж "де-юре" становится его отцом со всеми вытекающими последствиями — фамилия, отчество, алименты. Кроме всего этого, ситуация может выйти из-под контроля и перерасти в вымогательство. Если человек один раз заплатил за неправомочную услугу, его легко шантажировать. Тот, кто заключил с ним брак, начинает предъявлять претензии: грозить, что выпишет из квартиры, ославит и выведет на чистую воду.

Современный фиктивный брак — достаточно опасное явление, и законодатель борется с ним путем ужесточения последствий. Но за счет увеличившейся миграции этот вариант псевдосемьи все равно существует. И заключить такой брак достаточно просто.

Подготовил к печати Сергей ИВАНОВ.

АМБИЦИОЗНЫЙ ПРОЕКТ

Как с помощью одного евро сэкономить пять

Поворот от АЭС к более активным действиям по энергосбережению и возобновляемым источникам энергии — такие цели ставит ЕС.

Сэкономь энергию — защити климат

До 2020 года Европейский Союз собирается добиться весьма амбициозных целей по защите климата. Так, планируется увеличить долю энергоснабжения за счет возобновляемых источников энергии до 20 процентов. А всеобщий объем потребления энергии должен быть сокращен на 20 процентов.

Всем известно, что сокращение уровня потребляемой энергии является самым дешевым способом защиты климата. Согласно данным Института по изучению климата, экологии и энергии в Вуппертале, вложение средств во внедрение энергосберегающих технологий при модернизации, реконструкции и капитальном ремонте зданий и жилых домов окупается уже через несколько лет. Энергоэффективность можно существенно повысить за счет теплоизоляции фасада, установления солнечных коллекторов, тепловых насосов, а также автоматически отключающихся приборов освещения на лестничной площадке.

"*Инвестирование в этот сегмент, как правило, является очень рентабельным видом бизнеса*", — объясняет руководитель рабочей группы по исследованию политики климата и энергии Штефан Томас. По его словам, инновационные энергосберегающие технологии хоть и стоят больших денег, но в перспективе довольно быстро окупаются, так как за счет них удается существенно сократить энергозатраты. "*Так, вложив один евро в установку нового оборудования, потребителям удается сэкономить от двух до пяти евро",* — поясняет эксперт на сайте "Немецкой волны".

Новая директива и новые рабочие места

По этой причине комиссар ЕС по вопросам климата Конни Хедегаард призывает лидеров европейских стран к более решительным действиям по сокращению выбросов CO_2. По данным Еврокомиссии, в прошлом году одни только расходы на нефть в странах ЕС составили 315 млрд евро. Это на 40 процентов больше, чем в 2009 году. "*Почему бы нам, вместо того чтобы увеличивать расходы на нефть, не заняться повышением энергоэффективности? Мы могли бы меньше платить денег Саудовской Аравии и больше инвестировать в энергосберегающие технологии в ЕС*", — говорит политик. Хедегаард напоминает о том, что это также приведет к созданию новых рабочих мест.

Ее мнение подтверждается экспертизой немецких ученых. Согласно выводам бывшего директора Института по изучению климата, экологии и энергии в Вуппертале Петера Хенникe, проводя последовательную энергосберегающую политику, в одной только Германии можно создать как минимум 500 тысяч новых рабочих мест, а объем сэкономленных за счет энергосберегающих технологий средств до 2020 года может достичь 50 миллиардов евро.

По этой причине до лета 2012 года ЕС планирует принять новую директиву, согласно которой страны сообщества в обязательном порядке должны будут сокращать свое энергопотребление на 1,5 процента по сравнению с предыдущим годом. В случае утверждения нового документа Еврокомиссией и депутатами Европарламента, страны-участницы каждые два года будут подвергаться контролю по выполнению данных обязательств.

Дания — образец для подражания

Руководитель рабочей группы по исследованию стратегических вопросов сохранения климата и проблем энергетики Штефан Томас считает, что успешнее всего в Европе политика по энергосбережению осуществляется в Дании. По его словам, на протяжении последних 15 лет эта страна постоянно совершенствует свою методику по повышению энергоэффективности. Именно по этой причине Дании, единственной европейской стране, удастся добиться цели ЕС по сокращению энергозатрат на 20 процентов.

Дело в том, что датские власти приняли закон, обязывающий энергопоставщиков сокращать энергозатраты на 1,25 процента ежегодно. Они консультируют по вопросам экономии энергии потребителей, которые могут получить дотации на установку энергосберегающей аппаратуры у себя дома, а также повысить энергоэффективность помещений за счет внедрения теплоизолирующих технологий. Расходы на данные меры вычитаются из общей стоимости энергии. В результате общий объем потребления энергии значительно сокращается, и деньги экономят как потребители, так и поставщики энергии в Дании.

Метод кнута и пряника

В Германии, по оценке экспертов, потенциал энергосбережения далеко не исчерпан. Пока лишь один процент всех домов и зданий в ФРГ ежегодно подвергается энергетической модернизации. Для того чтобы выполнить план по сохранению климата ЕС, необходимо увеличить их количество в два раза. Эксперты считают, что немецкое правительство может проводить более ангажированную политику по энергосбережению.

"*Необходим метод кнута и пряника*", — считает Штефан Томас. Пряник — это, по его словам, дотации на необходимые инвестиции. Кнут — директивы, обязывающие потребителей неукоснительно выполнять требования по энергосбережению. "*Помимо этого, необходима обширная рекламная кампания, способствующая просвещению граждан в вопросах энергосбережения",* — поясняет Томас.

Интересный пример

И напоследок один интересный пример. После катастрофы на АЭС "Фукусима" в Японии были отключены почти все реакторы. В марте 2012 года лишь два из 54 реакторов продолжали поставлять электроток. Все это время электричество поступало потребителям бесперебойно. Сбоев в работе не было, потому что граждане страны начали бережно потреблять энергию. В итоге за один только год японцам удалось сократить энергозатраты на 20 процентов, подчеркивается на сайте "Немецкой волны".

Подготовил к печати Антон КРАВЦЕВИЧ.

ДЛЯ РАЗМЫШЛЕНИЯ

Секрет немецкого успеха

Показатели немецкого экспорта в феврале 2012 года вновь, вопреки прогнозам, демонстрировали рост. Аналитики ожидали в феврале уменьшения объема немецкого экспорта на 1,2 процента, связывая это с последствиями долгового кризиса в еврозоне, отмечает агентство dpa. Однако экспорт из Германии в феврале вырос по сравнению с январем на 1,6 процента до 91,3 миллиарда евро, что на 8,6 процента больше, нежели в феврале 2011 года. Локомотивом роста стал возросший вывоз товаров за пределы Евросоюза, главным образом в страны БРИК — Бразилию, Россию, Индию и Китай.

Общий объем внешней торговли ФРГ из-за растущих показателей экспорта и импорта может в 2012 году впервые в истории преодолеть планку в 2 триллиона евро, заявил глава Федерального объединения оптовой и внешней торговли (BGA) Антон Бёрнер. Эксперт не видит в ближайшие годы причины для падения мировой конъюнктуры, передает агентство DAPD.

Секрет успеха — надежность и высокое качество немецкой продукции и техники.

ЗДАРЭННЕ

Трагедыя на Вялікдзень

У выніку жудаснай аварыі ў Ліпецкай вобласці загінулі пяцёра беларусаў. Яшчэ трое атрымалі траўмы рознай ступені цяжкасці і знаходзяцца ў бальніцы.

Здарэнне адбылося прыкладна ў 6.20 раніцы 15 красавіка на 394-м кіламетры новай аўтадарогі М-4 "Дон" у раёне павароту на населены пункт Чыбісаўка Ялецкага раёна Ліпецкай вобласці. Мікрааўтобус "Фольксваген" з беларускімі нумарамі ўрэзаўся ў грузавік "MAN", які стаяў на абочыне. Ад атрыманых траўм на месцы здарэння загінулі пяць беларусаў: Аляксандр Дунец, 1992 года нараджэння; Аляксей Бяляеў, 1984 г.н.; Уладзімір Страшкін, 1982 г.н.; Дзмітрый Мамгіт, 1976 г.н.; Аляксандр Астапенка, 1986 года нараджэння.

Па даных Міністэрства па надзвычайных здарэннях Расіі, усе загінуўшыя — жыхары горада Сянно Віцебскай вобласці. Траім пасажырам "Фольксвагена" ўдалося выжыць. Аляксандр Камандышка атрымаў чэрапнамазгавую траўму і пералом ключыцы, Вадзім Дзівін пасля аварыі атрымаў страсенне мазгоў, удар пазваночніка і ўдар правага пляча. Асоба трэцяга беларуса, які выжыў у аварыі, днём у панядзелак яшчэ ўстаноўлена не была — пацярпелы знаходзіцца ў непрытомным стане.

Больш падрабязную інфармацыю пра стан пацярпелых беларусаў атрымаць не ўдалося. У Ялецкай цэнтральнай клінічнай бальніцы карэспандэнту "Народнай Волі" адказалі: "На вялікі жаль, мы не можам па тэлефоне даваць інфармацыю пра стан пацярпелых. Такія правілы..."

На дадзены момант вядома, што загінуўшыя і пацярпелыя беларусы ехалі на заробкі ў Варонежскую вобласць. Да трагедыі яны знаходзіліся ў дарозе 14 гадзін. Следча-аператыўная група УУС Ліпецкай вобласці назвала прычыну аварыі: кіроўца заснуў за рулём...

Антон ВІТАЛЬЕЎ.

УВАГА!

Вечарына ў гонар Барыса Кіта

Мерапрыемства прысвячаецца патрыярху беларускай нацыі Барысу Кіту з нагоды яго 102-годдзя і актыўнай грамадскай, навуковай, асветнай дзейнасці.

Імпрэза ладзіцца ў чацвер 19 красавіка ініцыятывай "Інстытут нацыянальнай памяці" пры падтрымцы Асацыяцыі дадатковай адукацыі і асветы ў памяшканні па адрасе: праспект газеты "Правда", 11.

У праграме ўспаміны суайчыннікаў, якія неаднойчы сустракаліся з Б.Кітам, літаратурныя чытанні, удзел у якіх бяруць народная артыстка Беларусі Зінаіда Бандарэнка, а таксама школьнікі, чакаюцца выступленні паэтаў, песні кампазітара і спевака Андрэя Плясанава.

Пачатак у 18 гадзін.

ПРАЕКТЫ

Турыстаў запрашаюць у закінутыя вёскі

*Пра тое, што закінутыя вёскі ў Беларусі плануецца зрабіць турыстычнымі аб'ектамі, паведаміў журналістам намеснік міністра спорту і турызму **Чэслаў Шульга.***

Падобныя праекты збіраюцца рэалізаваць у Капыльскім і Расонскім раёнах. *"Гэта новы для нас кірунак, але перспектыўны. Многія закінутыя вёскі, хутары размяшчаюцца ў маляўнічых месцах, недалёка ад рэк, азёр, лясных масіваў і будуць запатрабаваныя для адпачынку. Спадзяёмся, што ўжо ў гэтым годзе будзе дадзены старт пілотным праектам",* — заявіў Чэслаў Шульга.

У Пружанскім раёне Брэсцкай вобласці ўжо ўладкоўваюць адну турыстычную вёску недалёка ад аб'язной дарогі, там ужо практычна аднаўлены дамы.

Таксама Чэслаў Шульга распавёў аб новым турыстычным прадукце — рэтрацягніку. Ён сабраны з адрэстаўраваных старых вагонаў і будзе курсіраваць летам па маршруце Гродна—Парачаны.

СІТУАЦЫЯ

Лідзія АРАБЕЙ

Пошукі ісціны

Абразкі

(Працяг. Пачатак у №№.57—58.)

Бяда

У тралейбусе насупраць мяне сядзела жанчына. У яе зазваніў мабільнік, яна паднесла трубку да вуха, пачула, што ёй сказалі, ахнула і заплакала, слёзы цяклі ў яе з-пад акуляраў. І яна выцірала іх хусцінкаю. І на тым баку проваду таксама нехта плакаў.

— Ты не плач, ты не плач, — суцяшала яго кабета.

— Што здарылася? — спагадліва спыталася я.

— Кошка звалілася з балкона, з шаснаццатага паверха.

— А хто там плача?

— Унук.

— А колькі яму гадоў?

— Сямнаццаць...

На тым баку мабільніка трубку ўзяла жанчына. І яна плакала.

Мусібыць, не кожнага блізкага чалавека так аплаквалі родзічы, як гэта сям'я аплаквала кошку.

Радня

Калі бабка хварэла, ніхто не хацеў яе даглядаць, усе казалі: яна нам не радня, яна нам чужая.

А як бабка памерла, то ўсе яны аказаліся бабчынымі сваякамі — кінуліся дзяліць спадчыну.

Каралева

Англійская каралева пачынае раніцу з чытання газет, яна хоча ведаць, чым жыве, што думае яе народ. А журналісты менш за ўсё імкнуцца дагадзіць манаршай асобе, яны пішуць пра тое, што бачаць, што і як разумеюць. І каралева з вялікаю увагаю ўчытваецца ў кожны газетны радок і не лічыць за абразу каралеўскай асобе прыслухоўвацца да голасу прэсы.

Вясельнае падарожжа

Яны ажаніліся адразу пасля вайны. Ні кала, ні двара, ні курыцы, ні сабакі, адзіны прытулак — зямлянка. І, канечне, каханне. І тут прапануюць падарожжа ў Германію, прыгнаць адтуль статак кароў, за працу ім абяцаюць кароўку.

Паселі яны на коней і выправіліся ў дарогу. Прыгналі статак — трыста галоў, і ім выдзелілі Мілку.

Такім атрымалася іх вясельнае падарожжа.

Зямля

Памерла жонка, разбрыліся па свеце дзеці, і застаўся бацька ў вёсцы адзін. А гадоў набегла — за восемдзесят. Дзе ж тут самому агарод ускапаць, дроў насячы, вады нанасіць?

І забрала дачка бацьку ў горад, у сваю сям'ю.

Пад'ехалі да высачэзнага дома, а там у нейкую клетку ўлезлі, якая памчалася ўгору, спынілася чорт ведае дзе. Потым разабраўся дзед, што кватэра дачкі на дванаццатым паверсе. Падышоў дзед да акна — зямля так далёка ўнізе, глядзець страшна, на балкон выйсці боязна, а там, унізе, людзі бегаюць, як мурашкі. А дзед прывык бачыць зямлю зблізку, адчуваць яе пад нагамі, не, не можа дзед так высока, так далёка жыць ад зямлі.

— Вязі мяне назад, — загадаў дачцэ.

— Дык дачакайся хоць лета, — угаворвала дачка.

Ледзьве дачакаўся дзед лета.

Барацьба

У адным раёне вырашылі змагацца з брыдкаслоўем і аб'явілі, што за кожнае брыдкае слова будуць у мужыкоў з заробку вылічваць штраф.

— А як трактар забарахліць? — заклапочана спытаўся трактарыст.

Ён быў упэўнены, што без мацюка трактар не завядзецца.

Госця з-за акіяна

Сям'я маёй сяброўкі — сын з жонкаю і з дачкою — унучкаю маёй сяброўкі, з'ехалі ў Канаду. Як яны там уладзіліся, маці не ведала, на ўсе яе пытанні па тэлефоне сын адказваў: "Нармальна".

І вось праз некалькі гадоў прыязджаюць у Мінск сын з бабчынай унучкай. Сядзіць аднойчы тая ўнучка ў бабчынай кватэры і чытае нейкую кніжку. Бабка нешта ў яе спытала, а тая пагляздзела на яе з недаўменнем і з гонарам адказвае:

— Я не адразу цябе зразумела, бо думаю па-англійску.

Праглынула бабка такую крыўду, а потым пытаецца:

— Ну, а як табе наш сённяшні Мінск, у якім ты нарадзілася?

— Гэта ўжо не мой горад, — адказвае ўнучка.

— А які ж твой горад?

— Таронта.

Так змяншаецца колькасць беларусаў у Беларусі.

Былыя

Муж пакінуў жонку, ажаніўся з другой — маладой і прыгожай. Былая жонка пагаравала, пагаравала ды таксама выйшла замуж. Час ішоў, і трэба ж так — памерла маладая жонка былога мужа. А хутка памёр і новы муж былой жонкі, і абодва засталіся адзінокія. І тут зразумелі яны, што няма ў іх на свеце больш блізкіх людзей, чым яны — былыя муж і жонка.

Яны не сышліся зноў, але сябравалі, перазвоньваліся.

Адпачынак

Мая суседка, харошая дзевачка Ліля, нядаўна скончыла Медыцынскі інстытут і вельмі многа працуе, недасыпае.

— У жніўні ў мяне адпачынак, — гаворыць мне Ліля.

— І што ты будзеш рабіць у час адпачынку? — пытаюся ў яе.

— Спаць...

Вось так, адны ў час адпачынку едуць на курорты — у Егіпет, у Турцыю, а мая суседка будзе спаць, бо вельмі стамілася на рабоце.

Павучок

Маці старая, хворая, амаль не ўстае з ложка. Сын часам прыбягае — прадуктаў мацеры прынесці, пакарміць.

Убачыў павучка над матчыным ложкам, хацеў зняць павуціну. Маці сказала:

— Не чапай... павучок — мой сябра, я гляджу, як ён бегае, як павуцінку тчэ...

Пытанні

Вялікага рускага пісьменніка Льва Талстога ўсё жыццё турбавалі пытанні быцця і смерці, ён пісаў пра гэта і ў сваіх раманах, і ў апавяданнях, і ў філасофскіх развагах — адкуль прыйшоў чалавек, куды сыходзіць і як трэба жыць на свеце.

Талстой прыходзіў нават да думкі: ці варта наогул жыць на свеце, нешта ствараць, калі ўсё канчаецца смерцю?

А мільёны людзей жывуць, не задаючы сабе такіх пытанняў, яны харчуюцца, размнажаюцца, не думаючы, навошта ўсё гэта.

Можа, так і трэба жыць, бо адказаў на такія пытанні не знойдуць ні вялікія вучоныя, ні просты чалавек.

(Працяг у наступным нумары.)

ОТКРОВЕННЫЙ РАЗГОВОР

Владимир КРУГЛИКОВ:

«Моими разработками интересовалось ЦРУ...»

Заслуженный деятель науки Беларуси Владимир КРУГЛИКОВ рассказал «Народной Воле», как он принимал участие в секретных военных разработках.

Владимир Владимирович Кругликов — профессор, заслуженный деятель науки, доктор технических наук, полковник в отставке. В свое время занимался научно-исследовательскими работами, которые были под грифом "Секретно" и "Совершенно секретно".

— Мне было интересно работать, — вспоминает Владимир Владимирович. — И интерес подогревался сверху. Я видел, как вышестоящие начальники заботились о военной безопасности страны в те времена. После окончания Минского высшего инженерного зенитно-ракетного училища меня там же и оставили, работа влекла...

— И над чем вы работали?

— Я построил адаптивную систему наведения телеуправляемой зенитной ракеты на цель. То есть самоприспосабливающуюся систему. Вот, например, мы ведем противовоздушный бой. Противник не хочет погибать, он хочет убить нас. Одним словом, дуэльная ситуация — либо он нас, либо мы его. Противник желает усложнить работу зенитно-ракетных комплексов, чтобы мы в него не попали. А уж если остается живой, то в нас точно попадет. И что для этого делает? Начинает маневрировать, чтобы точность ухудшалась, создает помехи. Так вот для того, чтобы парировать такие действия, я и разработал адаптивную систему наведения, которая все эти маневры и помехи сводила на нет. Это если коротко, чтобы было понятно читателям.

— Таких разработок до вас не было?

— Не было и, наверное, нет до сих пор. Американцам, насколько известно, это так и не удалось сделать, потому что система сложная. Они пошли несколько по другому пути. Фактически эта идея адаптивной системы была опробована во Вьетнаме, хотя строить ее там было особо и некогда. Чтобы дорабатывать комплексы, туда надо было бы посылать целые бригады, а во Вьетнаме трудилось несколько полков. И тогда мы сделали три варианта, которые в итоге хорошо себя зарекомендовали. Все было сделано быстро и качественно.

— В то время это были секретные разработки?

— Это были совершенно секретные разработки.

— Вас охраняли?

— Я давал подписку о неразглашении государственной тайны, потому что имел допуск к секретной информации, хотя, повторюсь, работали мы в Минском высшем инженерном зенитно-ракетном училище. К нам приезжал командующий зенитными ракетными войсками СССР генерал-полковник Казаков, наведывались люди из СКБ-1, которые дорабатывали зенитно-ракетные комплексы прямо во Вьетнаме. А вот во Вьетнаме охрана была. Из местных. И, я вам скажу, вьетнамцы — это такие патриоты! Если арабы, с которыми мы тоже работали, могли бросить комплекс, чтобы унести ноги, пойти помолиться, то вьетнамцы совсем другие. Никогда не убегали. Самонаводящиеся американские снаряды летят, а они стоят, учатся у советских специалистов. Брали комплекс на руки и вперед — через джунгли.

— Неужели не было попыток разведок других стран заполучить ваши разработки?

— Мне как-то первый заместитель Главкома войск ПВО генерал-полковник Владимир Васильевич Литвинов сказал: "Ты знаешь хоть, что твоими работами интересуется ЦРУ?" — "Откуда же мне это знать? — отвечаю. — Я там не работаю". Но кроме адаптивной системы мы создавали и еще много других разных разработок. Предложили защиту от межконтинентальных баллистических ракет, работали над реализацией нового варианта автоматизированной системы управления "Сенеж-М", над "Беркутом"...

— "Беркут" затем сняли с вооружения.

— Ближе к развалу Союза "Беркут" начали уничтожать, ссылаясь на то, что нет радиоламп, на которых он работал. Абсурд! Японцы до сих пор производят пальчиковые радиолампы. "Беркут" — это был первый зенитно-ракетный комплекс, который стоял на обороне Москвы. Комплексы создавали для города два кольца защиты. "Беркут" мог в одну секунду одновременно уничтожить в воздухе 20 целей неприятеля. Вместо него поставили С-300, хотя в то время они были еще "сырыми". Знаю, что даже поснимали тех генералов, которые выступали против такого перевооружения. Самое главное, что на базе "Беркута" можно было сделать, ничего не дорабатывая, системы противоракетной обороны. Вот все считают, что С-300 совершеннее, но я-то знаю, что 25-я система "Беркут" осталась непревзойденной. Даже атомный взрыв не был для него страшен. Кстати, его разработки начались, кажется, еще в 1953 году, все документы по созданию комплекса подписывал Лаврентий Берия. Я даже знаю людей, которые в Москве над "Беркутом" работали в 1-м Конструкторском бюро "Алмаз". Да, у ученых был закрытый режим, трудились круглые сутки. Но, например, с продуктами вообще проблем не было. Ольга Константиновна Гриднева, которая там работала, рассказывала мне, что в город ходили только по увольнительным. Страна давала ученым возможность работать. Вот известный авиаконструктор Туполев сидел в тюрьме, но свои же на него и "накапали". Зависть. Но затем освободили, и после этого он стал трижды Героем Социалистического Труда. А вообще, в СССР было много талантливых ученых, которые жили и горели наукой. В науке иначе ведь и нельзя. Потому что либо ты ученый, либо, простите, шкурник.

— Как-то вы высказывались, что сегодня никто не защищен от массированного ракетно-авиационного удара. На чем основаны ваши доводы?

— Я могу повторить, что ни одна страна не защищена от этого. В том числе и Беларусь. Вот мне сегодня говорят: "С Беларусью и так никто не собирается воевать". Но ведь и о Ливии такое говорили. Но американцы проверили, как работают ливийские системы ПВО. США очень эффективно применяли свои ракетные удары в двух странах — Югославии и Ираке. Но тогда у них были совершенно другие задачи, потому что знали — там ПВО практически нет. Были лишь отдельные комплексы. Ливийцы, кстати, в свое время после ракетных ударов США удивлялись: "Как же так? Мы не могли отбить удар, хотя в СССР были закуплены зенитно-ракетные комплексы и автоматизированная система управления боевыми действиями "Сенеж". Оказалось, что эти комплексы так и лежали на складе. Мне поручили разбираться. Я приезжавшим ливийцам говорю: "Вы думали, что они со склада сами стреляют?" После этого к нам приехала из Ливии бригада военных на обучение во главе с командиром Джумой. И систему ПВО Ливии тогда полностью готовил я. Это были, кажется, 1960—1970-е годы... Мы отработали все системы в Ливии, проверили их, промоделировали налет. Все эти комплексы были и во время нынешнего конфликта в Ливии, так что американцы не знали, как отработают ливийские системы ПВО во время массированного ракетно-авиационного удара. Но справились, уничтожив практически все ПВО Ливии. Почему? Да потому, что "Сенеж" не приспособлен к таким ударам. 108 крылатых ракет, затем — штурмовики, и все закончено. Система была неуправляема. На экране 70 целей, очень трудно в такой обстановке ее оценить. То есть мы не готовы пока ни технически, ни физически управлять при таком налете. Кроме того, у американцев есть такая система "Эшелон", которая позволяет установить местонахождение любого объекта, который их интересует, в любой стране. Американские вертолеты, когда проводили спецоперацию по уничтожению Бен Ладена, ночью пролетели над Пакистаном, и местные системы ПВО их даже не обнаружили. Это я к тому, что подобные системы постоянно совершенствуются, и нам тоже не надо отставать в этом плане.

— Насколько известно, ваш сын пошел по вашим стопам и разработал оружие защиты от массированного ракетно-авиационного удара...

— Да, в Военной академии, где сын работает начальником научно-исследовательской части, разработана автоматизированная система управления боевыми действиями зенитных ракетных войск. Это очень перспективная система, которая не имеет аналогов в мире. Если коротко, то суть открытия основана на создании новейших информационных технологий в области оперативной оценки обстановки с одновременным принятием решения в ходе боя и отражения массированного ракетно-авиационного удара. Проект можно было бы реализовать за 4—6 месяцев. Нужна только политическая воля. Я уверен, что это очень полезная для страны разработка. Сын по результатам исследований защитил докторскую диссертацию на эту тему, однако работа была отклонена советом и президиумом Высшей аттестационной комиссии "в связи с отсутствием новизны и практической значимости". Интересно, если повышение обороноспособности страны никому не нужно, то что же тогда "практическая значимость"? На мой взгляд, члены ВАК отнеслись к делу, мягко говоря, непрофессионально. В составе совета не было ни одного специалиста по профилю диссертации, возможно, даже преднамеренно было выработано отрицательное решение. По сути, была отклонена не диссертация, а система, которой нет аналогов в мире и которая могла бы стать не только средством борьбы с потенциальными агрессорами, но и предметом экспорта на рынках вооружения. Я обращался в различные государственные инстанции по этому поводу, но, честно говоря, не уверен, что о проблеме знает глава государства. Поверьте, я не становлюсь на защиту этих разработок только потому, что эти исследования проводил мой сын. Я — ученый, который всю жизнь посвятил науке. И вижу, что сын превзошел отца. Очень хотелось бы, чтобы справедливость восторжествовала...

Алесь СИВЫЙ.

ПА-НАШАМУ!

Лепшы падарунак для жанчыны — трактар!

Незвычайныя падарункі атрымалі ад старшыні аблвыканкама 11 жанчын Магілёўшчыны.

Трактар — не просты падарунак. Ключы ад новых машын атрымалі жанчыны—кіраўнікі сельгасарганізацый Магілёўскай вобласці. Дамам іх уручыў асабіста губернатар **Пётр Руднік**.

Чаму трактары дасталіся толькі жанчынам? Вобласць атрымала ад дзяржавы па лізінгу 50 энерганасычаных трактароў. 11 з іх былі перададзены гаспадаркам. З новымі машынамі вырашылі паступіць па-джэнтльменску і перадаць іх пад "камандаванне" дам. Сёння новыя трактары ўжо працуюць на веснавой сяўбе.

ВЕДАЕЦЕ, ШТО...

Ільготнікі не могуць расплаціцца па крэдытах

Як адзначаецца ў прэс-рэлізе "Беларусбанка", запазычанасць фізічных асоб па льготных крэдытах, якія выдаваліся ў адпаведнасці з указамі Аляксандра Лукашэнкі, па стане на 1 красавіка дасягнула амаль 21 трыльёна рублёў. У пераліку на цяперашні курс гэта эквівалентна 2,62 мільярда долараў.

Такім чынам, нягледзячы на згортванне дзяржпадтрымкі (да прыкладу, на будаўніцтва жылля) даўгі беларусаў растуць. Так, па даных на 1 лістапада 2011 года, запазычанасць па льготных крэдытах складала 18 трыльёнаў рублёў.

ДЗІКУНСТВА

Божа, божа, што ж гэта робіцца!

Як паведаміла прэс-служба УУС Гомельскага аблвыканкама, 15 красавіка, на Вялікдзень, з Хойніцкай бальніцы ў міліцыю паступіла паведамленне аб тым, што ў яе было дастаўлена двухгадовае дзіця ў цяжкім стане: з закрытай чэрапна-мазгавой траўмай, ударам галаўнога мозгу цяжкай ступені, траўматычным кровазліццём, пераломам лобнай косткі. Хлопчык быў шпіталізаваны ў Гомельскую абласную клінічную бальніцу.

Устаноўлена, што цяжкія траўмы двухгадоваму малому нанёс п'яны госць яго маці.

15 красавіка ў 10.00 жыхар Хойнікаў 1955 года нараджэння, знаходзячыся ў гасцях, пасля сумеснага распівання спіртных напояў з жанчынай 1990 года нараджэння, якая знаходзіцца ў дэкрэтным адпачынку па доглядзе за дзіцем, беспадстаўна схапіў яе сына, вынес з кватэры на лесвічную пляцоўку і некалькі разоў ударыў яго галавой і целам аб бетонную лесвіцу, прычыніўшы названыя цялесныя пашкоджанні.

Падазроны затрыманы, вядзецца следства, узбуджана крымінальная справа.

ЛИКБЕЗ

Все о паспорте

*Ведущий рубрики, руководитель ПЦ "Правовая помощь населению" (г.Киев, Украина) **Олег ВОЛЧЕК** решил сегодня посвятить подборку вопросам, связанным с получением, изъятием, утерей или хищением паспорта.*

Что такое национальный паспорт гражданина Республики Беларусь?

Паспорт гражданина Республики Беларусь — документ, удостоверяющий личность гражданина на территории Республики Беларусь и за ее пределами, подтверждающий гражданство и право его владельца на выезд из Республики Беларусь и въезд в Республику Беларусь. Паспорт обязан иметь каждый гражданин, достигший шестнадцатилетнего возраста.

В законодательстве установлено еще два вида документа, которые удостоверяют личность гражданина: вид на жительство для иностранцев и удостоверение беженца на территории Беларуси. Следовательно, эти три документа могут подтверждать личность гражданина. Другие документы, подтверждающие личность, не могут служить основанием для оформления каких-либо сделок, для представления в суде и в целом в любом другом органе.

Владелец документа, удостоверяющего личность, обязан...

Законом устанавливаются обязанности для владельца документа: бережно хранить и использовать документ; предъявлять документ по требованию должностных лиц государственных органов, уполномоченных на проверку документов; сдать подлежащий изъятию или временному изъятию документ в ОВД по месту жительства или в другой государственный орган; незамедлительно обратиться с заявлением об утрате (хищении) документа в ОВД.

Владелец документа, удостоверяющего личность, несет иные обязанности в соответствии с настоящим Положением.

Лицо, нашедшее документ, удостоверяющий личность, на территории Республики Беларусь, обязано сдать его в орган внутренних дел, а нашедшее такой документ за пределами Республики Беларусь — в дипломатическое представительство или консульское учреждение.

Основания к отказу в выдаче документа

Основанием для отказа в выдаче документа, удостоверяющего личность, является непредставление документов, указанных в законодательных актах об административных процедурах, либо представление документов, не соответствующих требованиям законодательства, в том числе подложных, поддельных или недействительных документов.

В уголовном законодательстве установлена уголовная ответственность за подделку документов.

Отказ в выдаче такого документа должен быть мотивирован. Об этом заявителю письменно информируется в течение трех рабочих дней со дня принятия такого решения. В случае неполучения ответа от уполномоченного органа в указанные сроки должностное лицо может быть привлечено к административной ответственности по Закону "Об обращениях граждан и юридических лиц".

Отказ в выдаче такого документа можно обжаловать в вышестоящем органе. Если требования заявителя не удовлетворены после обращения в вышестоящий орган, то он может такое решение обжаловать в суде или в органах прокуратуры.

Обстоятельства признания документа недействительным

Такими обстоятельствами являются: отсутствие в документе каких-либо обязательных данных, указанных в Положении; его подделка; истечение срока его действия; невозможность идентификации данных либо средств защиты бланка документа (непригодность для использования); а также в случае обмена.

Следует иметь в виду, что документ считается недействительным в случае его утраты или хищения только со дня подачи владельцем этого документа заявления в ОВД. Если паспорт был действительно похищен, то возбуждением уголовного дела занимается Следственный комитет по месту проживания заявителя. В течение трех дней уполномоченный орган обязан возбудить или отказать в возбуждении уголовного дела.

В случае утраты (хищения) паспорта гражданину по его письменному заявлению в течение 3 дней после представления документов, необходимых для выдачи паспорта, выдается справка, подтверждающая личность гражданина, на срок не более одного месяца до получения нового паспорта. По истечении этого срока ОВД может принять решение о признании похищенного документа недействительным и выдать новый паспорт до истечения срока действия ранее выданного.

Передавать посторонним гражданам документ запрещено

Запрещаются изъятие у граждан, иностранцев или беженцев документов, удостоверяющих личность, за исключением случаев, предусмотренных настоящим Положением, а также прием и передача таких документов в залог.

Документ может быть временно изъят у владельца

Такими случаями являются: применение к нему меры пресечения в виде заключения под стражу; осуждение его к наказанию в виде ареста, ограничение свободы с направлением в исправительное учреждение открытого типа, лишение свободы, пожизненное заключение или смертная казнь; госпитализация его в психиатрическое (психоневрологическое) учреждение; направление этого владельца в лечебно-трудовой профилакторий; задержание его в качестве подозреваемого, обвиняемого или осужденного, а также административное задержание за совершение административного правонарушения на срок свыше трех часов, применение административного взыскания в виде административного ареста.

Если такие документы являются вещественными доказательствами по уголовному делу, делу об административном правонарушении, то они тоже могут быть изъяты и храниться при материалах дела или по месту отбывания наказания или правонарушения.

Случаи, когда документ подлежит изъятию

Когда документ признан недействительным. В результате его утраты. Или когда лицо, не являющееся его владельцем, неправомерно удерживает у себя.

Получение нового документа при его обмене. Правда, здесь есть исключения. При наличии в паспорте действительной визы иностранного государства либо в связи с иными обстоятельствами на основании письменного заявления владельца старый паспорт возвращается гражданину. Но после того, как необходимость в его использовании отпала, он в обязательном порядке сдается в отдел гражданства и миграции по месту жительства.

Гражданин вправе менее чем за один год до истечения срока действия паспорта обратиться для его обмена. Надо помнить, что если паспорт не заменен в связи с истечением срока действия, то гражданин не может им пользоваться и представлять его, поэтому лучше заменить заранее, для этого законодатель и предоставляет такой большой срок на замену.

Укрощаем аритмию

Никогда не знал проблем со здоровьем даже не потому, что к спорту приучен с детства, а наследственно это у нас: все мужчины в семье — кровь с молоком. Но, как говорят, сколько веревочке ни виться — все конец будет. Примерно месяц назад сердце стало покалывать, несколько раз нехорошо становилось. Дочь буквально за руку к врачу отвела, тот сразу сказал: аритмия. Можно ли справиться с этой болезнью народными средствами?

Вадим.

Жаль, что вы не уточнили, какая именно у вас аритмия. Ведь нарушения сердечного ритма бывают разные, их можно разделить на две большие группы: брадикардия (частота пульса менее 50 ударов в минуту) и тахикардия (более 90 ударов в минуту). Кроме того, в каждой из групп есть несколько разновидностей (всего — более десятка). Чтобы лечение дало эффект, важно знать точную причину аритмии. Посему первая рекомендация — обязательно обследуйтесь: необходимо установить, что спровоцировало болезнь и какая именно у вас аритмия. От этого во многом будет зависеть выбор терапии. Что касается применения народных средств, при таком диагнозе чаще всего их используют все-таки в качестве дополнительного средства.

Итак, если врач сочтет возможным добавить к основному лечению фитотерапию, принимайте любой из описанных ниже настоев.

* Возьмите по 1 ст. ложке травы тысячелистника, адониса весеннего, мелиссы лекарственной, прострела раскрытого, полевого хвоща, коры бузины сибирской, цветков василька синего, корней валерианы.

* Смешайте 3 ст. ложки плодов боярышника кроваво-красного, 2 ст. ложки плодов шиповника, по 1 ст. ложке травы мяты, зверобоя, 1 ч. ложку травы пустырника.

Приготовьте настой: залейте 2 ст. ложки измельченного сырья 2 стаканами кипятка, настаивайте полчаса, процедите. Пейте настой по 1/2 стакана три раза в день за 30 минут до еды. Курс лечения — месяц.

Вот еще несколько общих рекомендаций.

* Продолжайте поддерживать физическую форму (достаточно делать ежедневно легкую гимнастику в течение 15—20 минут, совершать пешие прогулки в парке).

* Следите за массой тела (при необходимости постарайтесь избавиться от лишних килограммов).

* Надеемся, что вы не курите, в противном случае с этой привычкой вам лучше расстаться.

* Не злоупотребляйте острой, пряной, соленой и жирной пищей, крепкими кофе и чаем, алкоголем, газированными напитками.

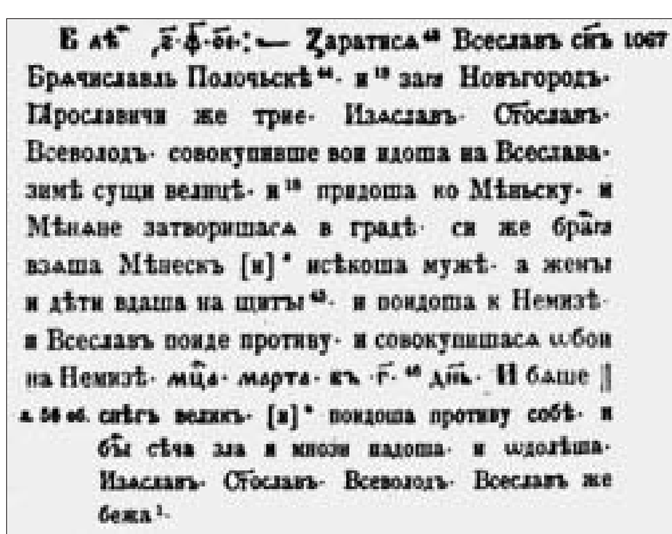
* Постарайтесь не переедать во время ужина.

Вадим ВЕРЕСКОВ, кардиолог.

ВЕРСІЯ

Дзе ж знаходзіўся летапісны Менск?

*Споўнілася 945 гадоў з дня першага ўпамінання ў летапісах аб нашым Мінску. Горад за гэты працяглы час вывучаны даволі дасканальна, але ўсё ж ёсць адно істотнае, што падвяргаецца сумненням. Гэта— паходжанне назвы і месца размяшчэння таго летапіснага **Менска,** які ўпамінаўся ў 1067 годзе.*

Въ лѣ ҂ѕ҃ф҃о҃ѕ — Заратися Всеславъ снъ 1067 Брячиславль Полочьскѣ и зая Новгородъ. Ярославичи же трие: Изяславъ, Стославъ, Всеволодъ, совокупивше вои идоша на Всеслава, зимѣ сущи велицѣ. И придоша ко Мѣньску, и Мѣняне затворишася в градѣ. Си же братя взаша Мѣнескъ, и исѣкоша мужѣ, а жены и дѣти вдаша на щиты, и поидоша к Немизѣ, и Всеславъ поиде противу. И совокупишася обои на Немизѣ, мца марта въ 3 дн. И баше снѣгъ великъ, и поидоша противу собѣ. И бы сѣча зла, и мнози падоша. И одолѣша Изяславъ, Стославъ, Всеволодъ. Всеславъ же бежа.

Тэкст першага ўпамінання Менска (1067 г.).

Менскі замак у XII стагоддзі.

Менск на Менцы?

Ёсць некалькі версій аб паходжанні горада. Найбольш распаўсюджаная з іх даводзіць, што першапачаткова Менск размяшчаўся на беразе ручая Менкі ля вёскі Гарадзішча. Там захаваліся рэшткі даволі вялікага гарадзішча X—XIV стагоддзяў. А ад ручая, што працякаў побач, прытока Пцічы, і пайшла назва горада. У 1067 г. Менск быў дашчэнту спалены войскамі сыноў кіеўскага князя Яраслава Мудрага, а ўсе яго жыхары былі забітыя ці ўзятыя ў палон. Праз некаторы час, як лічаць даследчыкі, Менск быў адбудаваны на новым месцы, на беразе ручая Няміга — за 15 кіламетраў ад першапачатковага месцазнаходжання.

У гэтай версіі не ўсё лагічна. Калі жыхары ўсе загінулі ці трапілі ў палон, дык хто адбудоўваў горад, узяўшы ранейшую назву? Там жа павінен быў існаваць горад Няміга, ля якога і адбылася вядомая бітва. У гісторыі ёсць нямала выпадкаў пераносу назваў, але ўсе яны звязаны з перамяшчэннем насельніцтва ранейшага пасялення. Гарадзішча ж на Менцы, якое лічаць месцам існавання Менска да 1067 г., па меркаванні некаторых даследчыкаў, узнікла пасля гэтай даты, у XIV стагоддзі. Некаторыя ж лічаць, што наадварот, яно перастала існаваць задоўга да 1067 года. І няма ніводнага гістарычнага сведчання, што гэтае пасяленне называлася Менскам.

Таму я прапаную яшчэ адну версію ўзнікнення горада і яго назвы. Але спачатку патрэбна звярнуцца да тэксту Іпацьеўскага летапісу. Вось што там напісана пра бітву на Нямізе, калі перакласці на сучасную мову: *"У год 1067 (6576 па старым летазлічэнні) вярнуўся ж Усяслаў, сын Брачыслава, Полацкі і заняў Ноўгарад. Яраславічаў трое — Ізяслаў, Святаслаў, Усевалад — злучыўшы войскі, пайшлі на Усяслава ў суровую зіму. І прыйшлі да Менска, і меняне закрыліся ў горадзе. Гэтыя ж браты ўзялі Менеск, пасеклі мужчын, а жонак і дзяцей узялі ў палон і пайшлі к Нямізе. І Усяслаў пайшоў супраць, і сустрэліся войскі на Нямізе 3 сакавіка, і быў снег глыбокі. І пайшлі адно супраць аднаго, і была сеча вялікая. Загінулі многія, і перамаглі Ізяслаў, Святаслаў, Усевалад, а Усяслаў пабег".* Некаторыя даследчыкі потым удакладнялі гэты запіс, што войскі стаялі 7 дзён адно супраць аднаго, не рашаючыся пачынаць бітву. Толькі 10 сакавіка яна пачалася.

Ці існаваў прамы шлях з Кіева да Полацка?

А цяпер давайце паразважаем. У сярэдзіне XI стагоддзя, да якога адносяцца першыя згадкі пра Менск, існаваў шэраг княстваў. Больш магутнымі былі Кіеўскае, Полацкае і Тураўскае княствы. Але Тураўскае рана трапіла ў залежнасць ад Кіеўскага. У залежнасці ад яго больш за паўстагоддзя было і Полацкае княства, але потым Брачыслаў і ягоны сын Усяслаў Брачыславіч, празваны ў народзе Чарадзеем, змаглі гэтую залежнасць парушыць. Кіеўскае княства ў тыя часы ўжо слабела, падзеленае сынамі Яраслава Мудрага на ўдзельныя княствы. Гэтым і скарыстаўся Усяслаў Чарадзей, робячы набегі на падуладныя Кіеву гарады Пскоў, Ноўгарад, а можа, і Наваградак, які ў тыя часы часта называлі і Ноўгарадам, і Ноўгарадкам. Таму ў даследчыкаў сённяня і ўзнікае блытаніна: які ж Ноўгарад меўся на ўвазе?

Як маглі перамяшчацца ў XI ст. войскі ўсходнеславянскіх князёў, калі рыхтавалі набегі адзін на аднаго? Летам было зручна па рэках, ды і то ўніз па цячэнні. А зімою? Рухацца па пакрытых ільдом рэках можна было, але шлях з-за іх звілістасці павялічваўся ўдвая. Значыць, ужо існавалі сухапутныя шляхі, па якіх ішлі гандляры і дружыны па зборах даніны. Па іх жа маглі рухацца і вайсковыя згуртаванні ў час ваенных паходаў. Адзін з такіх сухапутных шляхоў павінен быў злучаць паміж сабою Полацк, Тураў і Кіеў. Як ён мог праходзіць?

Калі паглядзець на карту, то больш кароткі шлях з Полацка павінен быў быць пракладзены праз сучасныя гарады Лагойск, Мінск, Слуцк, Тураў. На гэтым шляху было менш балотаў і градамі цягнуліся ўзвышшы. Сёння існуюць аўтадарогі, пракладзеныя менавіта па гэтых старадаўніх шляхах, можа, толькі больш прамыя, чым было тысячу гадоў таму.

З стратэгічнага пункту гледжання, на межах княстваў павінны былі быць умацаваныя паселішчы, прыдатныя не столькі для памежнай абароны, колькі для папярэджвання пра надыход ворагаў. Яны размяшчаліся на ўсіх значных сухапутных шляхах, што вялі ў глыбіню дзяржавы.

Вось адным з такіх памежных паселішчаў і мог быць Менск. Дзе ён мог размяшчацца? Мог там, дзе сёння вёска Гарадзішча. Але ля яе не праходзілі гандлёвыя сухапутныя шляхі, толькі рачны шлях па Пцічы. Ці было стратэгічна выгадным будаваць там парубежны горад? Хутчэй за ўсё — не.

Менск на Лошыцы?

А цяпер давайце разгледзім іншы варыянт. Менск мог знаходзіцца на рацэ Лошыцы, там, дзе яна перасякалася з сухапутным шляхам. У сярэднявеччы гэты шлях атрымаў назву Койданаўскага тракту, а сёння вядомы як Слуцкая шаша. Гэты шлях і з'яўляўся часткаю той дарогі, якая злучала Полацк з Кіевам. Менавіта тут стратэгічна выгадным было будаванне ўмацаванага паселішча, якое кантралявала і сухапутны шлях на Кіеў, і рачны шлях па Свіслачы. Дадатковым доказам можа паслужыць і тое, што паблізу існавалі яшчэ два невялікія паселішчы гэтага ж часу: пры ўпадзенні Лошыцы ў Свіслач і ля дарогі на Гарадзішча, якая далей магла ісці на Наваградак, вядомы з 1044 года.

Месца магчымага размяшчэння летапіснага Менска захавалася да нашага часу. Толькі яно ніколі не вывучалася археолагамі. І на тое былі свае прычыны.

Яшчэ ў канцы XIX ст. беларускі археолаг Генрых Татур даследаваў у ваколіцах вёскі Лошыца тры групы курганоў X—XI стст., якія належалі дрыгавічам ці змешанаму крывіцка-дрыгавіцкаму насельніцтву. Раскопкі ён праводзіў і ва ўрочышчы Замчышча, на процілеглым ад вёскі беразе ракі Лошыцы.

А вось гэтая назва гаворыць аб многім. Замчышча — месца існавання замка, умацаванага паселішча. А курганы — гэта старадаўнія могілкі жыхароў замка. Замчышчы раскіданы па ўсёй Беларусі, і ва ўсіх гэтых месцах археолагі знаходзілі сляды існавання ўмацаваных паселішчаў. Падобная назва — Замэчак — існуе і ў Заслаўі. Менавіта там у 985 г. быў заснаваны старажытны Ізяслаў; менавіта ў Замэчку жыла княгіня Рагнеда; менавіта там яна заснавала першы на беларускіх землях манастыр.

Чаму ж Г.Татур не правёў раскопкі на самім замчышчы? Ды яно было ўжо забудаванае, стаяла са зрытымі валамі. Гэтае месца аблюбаваў сабе буйны мінскі памешчык Немаршанскі пад будаўніцтва вялікага загараднага дома. А Татура ён мог проста не пусціць на падворак для правядзення раскопак. Сам Немаршанскі адрозніваўся крутым норавам і не заўсёды звяртаў увагу на мясцовыя ўлады. Дарэчы, пасля гэтага вёска пачала называцца Лошыцай Немаршанскага.

Мне давялося крыху абследаваць месца былога замчышча. Знаходзіцца яно ля цяперашняга Рэспубліканскага цэнтра траўматалогіі. Памеры прадаўгаватай пляцоўкі — каля 80—120 метраў. Яна знаходзіцца на выступаючым у бок ракі Лошыцы ўзгорку з крутымі схіламі, з двух бакоў адасобленых ярамі. Ёсць там месца і для размяшчэння пасада. А непадалёку праходзіць адрэзак старой дарогі, якая некалі была Койданаўскім трактам.

Менавіта гэтая выраўненая пляцоўка, ужо без валоў, і магла быць тым месцам, дзе ў 1067 г. стаяў Менск. На ёй захаваліся руіны старадаўняга збудавання — падмурка з валуноў і са скляпеннямі — былога дома Немаршанскага. Пасля рэвалюцыі ў гэтым доме месцілася кантора прыгараднага саўгаса, а ў падвалах аж да 1950-х гадоў працаваў вінзавод.

Але і ў гэтай версіі ёсць тое ж слабое месца, якое тычыцца паходжання назвы **"Менск".** Назва ручая Менкі ля вёскі Гарадзішча, як лічаць некаторыя даследчыкі, дала найменне нашаму гораду: Менск — горад на Менцы, як і Віцебск — на Віцьбе, Полацк — на Палаце, Слуцк — на Случы. Хто і калі так назваў гэты ручай, невядома.

Аднак назва "Менск" магла пайсці і ад іншага слова. Стараславянскае *"мень"* — невялікі, малы. Падобнае значэнне гэтае слова мае і ў сучаснай літоўскай мове. Таму назва "Менск", "Менеск" можа расшыфроўвацца як "Малы горад". Былі ж ва ўсходніх славян новыя гарады (Ноўгарад, Ноўгарадак), былі і паселішчы з асновамі *"стары", "малады", "вялікі"*; чаму б не быць і малым. Падобныя назвы сустракаюцца па ўсёй Беларусі (вёскі Мена, Менькі, Меніца, Верхмень, Малеч, Малі). В Украіне ёсць гарады Мена і Малін, вядомыя з XI стагоддзя. Таму такое паходжанне назвы падаецца зусім верагодным.

Гэтым можна патлумачыць і тое, чаму назва была перанесена. Замест аднаго парубежнага Малога горада, знішчанага разам з насельніцтвам, непадалёку пабудавалі іншы Малы горад, які выконваў такую ж функцыю.

Але гістарычнага пацвярджэння назвы паселішча і ў гэтай версіі не існуе. Проста можна зрабіць выснову, што назва Менск магла паходзіць не ад назвы ракі.

Як праходзіла Нямігская бітва

З гэтага пунту гледжання падзеі, звязаныя з першым упамінаннем сённяшняй сталіцы ў летапісах, маглі выглядаць наступным чынам.

Каб адпомсціць Усяславу Чарадзею за напад на падначаленыя гарады Пскоў і Ноўгарад (ці наш Навагародак, таксама падпарадкаваны сынам Яраслава Мудрага), кіеўскі князь Ізяслаў, пераяслаўскі князь Усевалад і чарнігаўскі князь Святаслаў зімою 1067 г. сабралі сумеснае войска і патаемна рушылі на Полацк. Усяслава Чарадзея ў гэты час у Полацку не было, ён яшчэ знаходзіўся ў Ноўгарадзе (ці Навагародку).

Рухалася войска напрасткі, сухапутным шляхам праз падначалены Тураў. Першым полацкім горадам на іх шляху быў Менск на Лошыцы. Жыхары памежнага горада вырашылі трымаць абарону, перад гэтым паслаўшы ганцоў да Усяслава Чарадзея. Відаць, ён быў са сваім войскам усё ж у Навагародку, таму што падаспеў даволі хутка. Пачуўшы пра вяртанне войска Чарадзея, сыны Яраслава Мудрага вырашылі яго дачакацца. Таму выбралі роўнае месца для бітвы непадалёку ад спаленага Менска, якраз перад упадзеннем Нямігі ў Свіслач. Калі падаспела войска Усяслава, тыдзень рыхтаваліся да бітвы, магчыма, чакаючы яшчэ падмогі. Мог і Усяслаў не ўступаць у бойку, таксама чакаючы падмогі.

Войскі ўкраінскіх князёў, што падышлі раней, павінны былі стаяць у больш зручным месцы — на ўсходнім узгорку, там, дзе сёння Высокі горад. Войскі Усяслава маглі знаходзіцца на заходнім узгорку, у раёне сучаснай Юбілейнай плошчы, бо ён рухаўся з Наваградка напрамкі, праз Налібоцкую пушчу.

Ход бітвы вобразна паказаны ў "Слове аб паходзе Ігаравым" (у сучасным перакладзе):

На Нямізе галовы
сцелюць снапамі,
Харалужнымі малоцяць цапамі,
Жыццё кладуць
на таку злюцела,
Веюць душу ад цела.
Нямігі крывавыя берагі
Не збожжам
былі засеяны зноў —
Засеяны касцьмі
рускіх сыноў.

Што магло адбыцца потым? Войска Усяслава Чарадзея адступіла. Але і войскі сыноў Яраслава Мудрага не пайшлі далей на Полацк, згубіўшы шмат ваяроў. Потым, ужо летам, ля Оршы яны адпомсцілі Усяславу, вераломна захапіўшы яго ў палон. Толькі ў 1071 г., пабываўшы яшчэ пасля паўстання і кіеўскім князем, Усяслаў вярнуўся ў родны Полацк. Вось тады ён мог і загадаць адбудаваць Малы горад на Нямізе, якраз на перасячэнні кіеўскага шляху са Свіслаччу. Месца гэтае было больш зручным, чым на Лошыцы, і дазваляла пабудаваць горад большых памераў і лепш умацаваны.

Ці было да гэтага паселішча на Нямізе? Хутчэй за ўсё — не. У летапісе Няміга не называецца горадам і магла ўпамінацца проста як рака: "*и поидоша кь Немизъ*". У такім разе можа быць зразумела, чаму адбудаваны горад назвалі Менскам, а не пакінулі ранейшую назву Няміга — горада там да гэтага не было. Ды і на час бітвы горад, калі б ён там існаваў, замінаў бы змагацца. Ёсць і сцвярджэнні некаторых гісторыкаў, што замчышча на Нямізе ўзнікла не ў сярэдзіне, а бліжэй да канца XI стагоддзя.

Заснавальнік Менска на Нямізе — Усяслаў Чарадзей?

Такім чынам, калі прыняць прапанаваную мною версію, можна зрабіць некалькі цікавых высноў.

1. Менск мог знаходзіцца на Лошыцы, у 5 км ад сённяшняга гістарычнага цэнтра горада. Паўз яго праходзіў старадаўні сухапутны шлях, які злучаў Полацк з Кіевам. І быў ён адной з найстаражытнейшых дарог Беларусі.

2. Назва "Менск" магла паходзіць ад слова *"мень"* — малы, меншы, невялікі. Горад быў парубежным умацаваннем Полацкага княства, якое зноў сталася самастойнай дзяржавай пры Брачыславе і яго сыне Усяславе Чарадзеі, праўнуку Рагнеды.

3. Заснавальнікам Менска на Нямізе мог быць Усяслаў Чарадзей, па чыім загадзе горад пабудавалі і далі яму такую назву. Першыя даследчыкі замчышча на Нямізе якраз і называюць пачатак яго існавання з канца XI стагоддзя.

Гарадзішча ж на Менцы магло быць зусім іншым паселішчам, таксама парубежным. Але як горад яно сфарміравалася значна пазней, у XIV ст., аб чым сведчыць вывучэнне валоў гарадзішча: менавіта тады іх насыпалі. На Беларусі знойдзена нямала гарадзішчаў, датуемых XI ст., назвы якіх засталіся невядомымі. На жаль, захавалася вельмі мала летапісных звестак таго часу. Таму і ўзнікаюць толькі версіі.

Так што пытанне аб месцазнаходжанні летапіснага Менска ўсё ж застаецца адкрытым. Каб пацвердзіць ці адрынуць прапанаваную мною версію, неабходна правесці археалагічныя раскопкі на Лошыцкім замчышчы. Праз пяць гадоў наш горад Мінск будзе адзначаць вялікі юбілей — сваё 950-годдзе. І пажадана, каб да гэтай даты ў яго гісторыі не засталося белых плямаў.

Станіслаў ХОЛЕЎ, мінскі краязнаўца.

ГУЧНАЯ СПРАВА

Мясная мафія?

Калі верыць прэс-службе УКДБ па Віцебскай вобласці, то спынена супрацьпраўная дзейнасць шэрагу службовых асоб ААТ "Аршанскі мясакансервавы камбінат" на чале з генеральным дырэктарам.

"Устаноўлена, што службовыя асобы арганізавалі схему вываду грашовых сродкаў за межы Беларусі — праз падстаўныя фірмы ў Расійскай Федэрацыі яны вывелі з актываў камбіната каля 2 мільёнаў долараў, тым самым прычыніўшы шкоду прадпрыемству ў асабліва буйным памеры, — гаворыцца ў паведамленні для СМІ. — *Па ўказанні генеральнага дырэктара наўмысна скажоная дзяржаўная статыстычная справаздачнасць на суму звыш 20 мільярдаў рублёў.*

У ліку іншых фактаў супрацьпраўнай дзейнасці кіраўніцтва прадпрыемства — прадастаўленне ў органы пракуратуры скажоных даных аб памеры шкоды, прычыненай пажарам, які адбыўся ў халадзільным цэху прадпрыемства ў маі 2011 года. Тады ў выніку надзвычайнага здарэння загінулі чатыры работнікі камбіната. На самай справе шкода ад пажару склала больш за 200 мільёнаў рублёў замест заяўленых 7 мільёнаў. Устаноўлены таксама факты злоўжывання дырэктарам сваімі службовымі паўнамоцтвамі пры будаўніцтве асабістых аб'ектаў нерухомасці, дзе выкарыстоўвалася праца работнікаў і будаўнічыя матэрыялы прадпрыемства".

У дачыненні да генеральнага дырэктара Аршанскага мясакансервавага камбіната ўзбуджаны крымінальныя справы па ч.2 арт.424 (злоўжыванне ўладай або службовымі паўнамоцтвамі), па ч.2 арт.427 (службовы падлог). У дачыненні да першага намесніка генеральнага дырэктара ўзбуджана крымінальная справа па ч.2 арт.427 (службовы падлог), у дачыненні да былога намесніка генеральнага дырэктара па маркетынгу і збыце — па ч.3 арт.426 (перавышэнне ўлады або службовых паўнамоцтваў). Такім чынам, крымінальная справа закранула амаль усю вярхушку ў кіраўніцтве прадпрыемства.

ТЫМ ЧАСАМ

У Гомелі блізяцца да завяршэння судовыя слуханні па справе цэлай групы былых работнікаў Гомельскага мясакамбіната. Працэс распачаўся летам мінулага года.

Абвінавачанымі па гэтай справе праходзяць 29 чалавек, у тым ліку былы генеральны дырэктар, які ўзначальваў прадпрыемства каля 20 гадоў, яго намеснікі, эканамісты, начальнікі цэхаў, загадчыкі сталовай і крамы, шараговыя забойшчыкі жывёлы. Чацвёра фігурантаў справы раней служылі ў міліцыі.

Сутнасць "гомельскай справы" ў наступным.

На працягу пяці гадоў мясапрадукцыя сыходзіла з камбіната "налева". Паміж удзельнікамі крымінальнай схемы існавала дакладнае размеркаванне роляў і абавязкаў, захоўвалася строгая канспірацыя. Арганізацыя вытворчага працэсу была такой, што спачатку дазваляла, парушаючы тэхналогіі, ствараць лішкі, а затым "сплаўляць" тоны мяса і каўбасы. Частка здабычы размяркоўвалася паміж членамі групы, а астатняе па нізкай цане прадавалася "патрэбным людзям". У іх ліку апынуліся і міліцыянты, якія даведаліся пра тое, што адбываецца, але за сваю долю мяса "нічога не заўважалі".

Па крайняй меры, такую схему прадставіла следства. Хутка суд вынесе на гэты конт свой вердыкт.

СМОТРИНЫ

Рафаэль ПУАРЕ:

«В Минск приезжал на каникулы...»

*Восьмикратный чемпион мира, четырехкратный обладатель Большого хрустального глобуса и трехкратный призер Олимпиад по биатлону француз **Рафаэль ПУАРЕ** может возглавить мужскую сборную Беларуси.*

Мы уже привыкли к тому, что белорусские команды все чаще стали возглавлять иностранные специалисты. Немецкий наставник сборной Беларуси по футболу, канадский и финские тренеры в хоккейной команде. Есть много мнений насчет того, нужны ли белорусскому спорту тренеры-легионеры, но это тема для отдельного разговора. На данный момент можно лишь констатировать, что мужскую сборную по биатлону в ближайшее время может возглавить именитый Рафаэль Пуаре.

Визит француза в Минск не афишировался, но информация все равно просочилась в прессу. Был "отловлен" в аэропорту и сам в прошлом именитый спортсмен, который никак не хотел раскрывать итоги своих переговоров.

— Если честно, до прилета в Минск у меня не было обширных знаний о вашей стране, — цитирует Пуаре sportpanorama.by. — Только общие сведения, на карте вот мог найти и показать. *(Смеется.)* Ну и, конечно, знал немного о биатлонистах-белорусах, со многими ведь в свое время приходилось соперничать на этапах Кубка мира. Сейчас у белорусского биатлона женское лицо, известное на весь мир, — Дарья Домрачева.

— Следили за главным противостоянием женского биатлона завершившегося сезона — борьбой Магдалены Нойнер и Дарьи Домрачевой?

— А разве есть кто-то, кто смог пройти равнодушно мимо этих событий?! У женщин вышел отменный сезон, до самого последнего этапа в Ханты-Мансийске не было известно, кто же приберет к рукам Большой хрустальный глобус. Считаю, что в грядущем сезоне Дарью можно будет отнести к числу главных претенденток на победы.

— Некоторые считают ее чуть ли не единственной...

— В спорте так думать нельзя, если хоть немного расслабишься — конкуренты тут же обставят. И заранее делать уверенные прогнозы, на мой взгляд, не стоит.

— Информация о том, что в Минске появился Рафаэль Пуаре, без преувеличения взорвала все спортивные СМИ. Сейчас, готовясь к отлету, можете назвать цели, которые преследовали, прибыв сюда?

— Мои цели?.. Каникулы.

— Только и всего?

— Да, решил вот отдохнуть в стране, которую ни разу ранее не посещал. Как я говорил, люди здесь гостеприимные.

— Вы вели переговоры с Белорусской федерацией биатлона о возможном сотрудничестве и помощи нашей мужской сборной?

— Повторюсь, я приехал сюда исключительно с одной целью — отдохнуть. И мне это удалось.

— Как отнеслась к вашему решению открыть для себя Беларусь ваша супруга?

— Лив-Грете сказала, что это отличная возможность познакомиться с новой культурой, новыми людьми. Ну и развеяться немного. *(Смеется.)*

— В случае, если вдруг решите тем или иным способом помогать белорусскому биатлону, рассматриваете ли варианты приезда сюда и супруги? На время. Чтобы провести каникулы...

— На такие вопросы я сейчас не могу ответить ровным счетом ничего. Каникулы в Беларуси удались — вот что главное.

Алесь СВЕТЛАНИЧ.

ПО ПОВОДУ

Олег РЫЖЕНКОВ, тренер молодежной сборной Беларуси:

— С одной стороны, удивлен, с другой — если задуматься, ничего неожиданного в приезде Пуаре нет. Я знаю желание руководителей нашей федерации заняться поисками иностранного специалиста, дабы усилить тренерский штаб. Как спортсмена Пуаре все помнят и знают, он не так давно, в 2007-м, завершил спортивную карьеру. Она оказалась не столь продолжительной, как у того же Оле Эйнара Бьерндалена, но впечатляющей. Причем Рафаэль ушел красиво: чемпионом мира, неоднократным победителем и призером Кубка мира. Он был великолепен во многих компонентах: как стрелок и умелый тактик, как спортсмен, обладающий хорошей беговой техникой. Пуаре умеет поддержать разговор, с ним всегда можно перекинуться парой слов, он спокоен и адекватен. Ему, вероятно, будут помогать и Зиберт, и француз Оливье Гонон, возглавляющий сервис-группу. В любом случае Рафаэль окажется нам полезен: у него накопились наработки и норвежских специалистов, и французских, и свои личные. Другое дело, каким будет прок, большим или поменьше, — увидим.

В мужском биатлоне нет своей Домрачевой, поэтому о резком подъеме результатов говорить не приходится. Для начала Пуаре нужно глубоко изучить внутренний биатлонный рынок, а просто так кидаться в омут с головой не совсем правильно. Уверен, что он человек грамотный, разберется, да и принимать решения станет не один.

Андриан ЦЫБУЛЬСКИЙ, наставник женской сборной Беларуси по биатлону, заместитель председателя Белорусской федерации биатлона:

— Состоялась встреча Рафаэля Пуаре с руководителем Белорусской федерации биатлона. Она прошла очень позитивно, стороны нашли взаимопонимание. Рафаэлю нравится в Беларуси. Принципиальное согласие о сотрудничестве с белорусской командой есть, иначе бы Пуаре вряд ли приехал в Минск.

Но какие-то развернутые комментарии давать пока рано. Переговоры будут продолжены. Нужно обсудить некоторые рабочие моменты, на это потребуется минимум неделя. Причем согласовать нужно именно рабочие детали, а не финансовую сторону соглашения. Рафаэль — весьма состоятельный человек, и денежный вопрос для него сейчас не стоит на первом месте.

Пока рано говорить, в каком качестве он войдет в штаб белорусской сборной. Определенно можно лишь сказать, что ведутся переговоры о сотрудничестве с нашей командой.

ПРЯМАЯ ЛИНИЯ

Свет мой, зеркальце, скажи...

Молодость — это не только годы. Но и современная косметология. Наука предлагает немало новых средств для того, чтобы зеркальце вас радовало. Надо только проконсультироваться у хорошего косметолога!

— Во сколько лет можно сделать первую инъекцию ботокса?

— Что такое лазерное омоложение?

— Делать ли ревитацию, серьезный ли эффект она дает?

— В конце концов, что еще предпринять, чтобы взрослеть красиво?

Перечень вопросов можно продолжить.

20 апреля с 12.00 до 13.00 в редакции "Народной Воли" пройдет "Прямая линия" с врачом дерматологом-косметологом фирмы "Renessaince Medical" **Екатериной ЖЛОБА,** у которой вы сможете спросить обо всем, что вас интересует.

Звоните в назначенный день и в указанное время по телефону **328-68-41!** Присылайте вопросы в письменном виде и на электронный адрес: **nv@promedia.by**

Выходите на «Прямую линию» с доктором Екатериной Жлоба!

РЕЙТИНГ

Лучшая!

Белоруска Виктория Азаренко по-прежнему возглавляет рейтинг Женской теннисной ассоциации (WTA).

В опубликованном в понедельник очередном списке наша соотечественница уверенно занимает 1-е место, имея в своем активе 8980 очков.

В этом сезоне Виктория выиграла 4 турнира — в Сиднее, Мельбурне (Australian open), Дохе и Индиан-Уэллсе, а за всю карьеру у нее уже 12 победных турниров под эгидой WTA. Она одержала 26 побед в 27 проведенных встречах нынешнего года, потерпев единственное поражение в четвертьфинале турнира в Майами от француженки Марион Бартоли.

Азаренко впервые стала первой ракеткой планеты 30 января после первого в карьере выигрыша турнира серии "Большого шлема" — открытого чемпионата Австралии. Таким образом, она возглавляет мировой рейтинг-лист уже 11 недель.

Не произошло изменений и в первой пятерке мирового рейтинга: на второй позиции россиянка Мария Шарапова (7930), третье место у чешки Петры Квитовой (7095), за ней польская теннисистка Агнешка Радваньска (6710), а замыкает пятерку лучших австралийка Саманта Стосур (5825).

В сотню лучших теннисисток планеты входят еще две белоруски — на 74-е место поднялась Ольга Говорцова (847), занимавшая ранее 83-ю позицию, а Анастасия Екимова (744) осталась на 89-м месте.

ЧУЛІ?

Шакуцін замест Пефціева

Старшыня савета дырэктараў ААТ "Амкадор" Аляксандр Шакуцін узначаліў Беларускую тэнісную федэрацыю, змяніўшы ранейшага кіраўніка, бізнесмена Уладзіміра Пефціева.

На пазачарговай справаздачна-выбарнай канферэнцыі БТФ за Аляксандра Шакуціна аднагалосна прагаласавалі ўсе дэлегаты.

Пасля завяршэння канферэнцыі сітуацыю журналістам пракаментаваў намеснік старшыні БТФ і віцэ-прэзідэнт Нацыянальнага алімпійскага камітэта Сяргей Цярын: *"Уладзімір Пефціеў падаў заяву з просьбай вызваліць яго ад пасады кіраўніка БТФ у сувязі з тым, што ён шмат знаходзіцца ў раз'ездах і не можа надаваць належнай увагі кіраўніцтву федэрацыяй".*

54-гадовы кіраўнік кампаніі "Белтэхэкспарт" Уладзімір Пефціеў узначальваў БТФ з жніўня 2009 года, змяніўшы на гэтай пасадзе былога мэра сталіцы Міхаіла Паўлава, які кіраваў беларускім тэнісам з мая 2004 года. Паўлаў пакінуў тады пасаду па стане здароўя, а пазней памёр пасля цяжкай хваробы.

Што цікава — акцыянеры ААТ "Амкадор" вось ужо прыкладна дзесяць гадоў не атрымліваюць дывідэндаў, а дырэктарат таварыства ахвяруе вялікія грошы на розныя забаўляльныя мерапрыемствы. А цяпер, верагодна, давядзецца яшчэ фінансаваць і вялікі тэніс.

ШАХМАТЫ

Решите задачу
В.Волчек

Белые: Краб, Лс2, Cd1, Kb6 (4).

Черные: Kpb3, пп. а3, b4 (3).

Мат в 2 хода.

Предлагаем вниманию читателей двухходовую задачу-миниатюру белорусского составителя Виктора Волчека, которая была отмечена почетным отзывом на конкурсе. Попробуйте найти ее решение. Свои ответы присылайте по адресу: **220030, Минск, ул.Энгельса, 34а, редакция газеты "Народная Воля", "Шахматы".**

Юбилей Бориса Спасского

Недавно отметил свое 75-летие выдающийся шахматист, десятый в истории шахмат чемпион мира Борис Васильевич Спасский. Начав заниматься шахматами в первые послевоенные годы в шахматной школе ленинградского Дворца пионеров, Спасский быстро достиг заметных успехов. Интересно, что один из первых турниров он сыграл в 1948 году в Минске, где проводился Всесоюзный чемпионат спортивного общества "Трудовые резервы". В нем 10-летний шахматист выполнил норму первого разряда. В 1953 году Спасский стал международным мастером. А через два года одержал первую большую победу, став чемпионом мира среди юношей. Сделать это было очень непросто. Достаточно сказать, что следующим советским юношеским чемпионом стал будущий чемпион мира Анатолий Карпов лишь через 14 лет — в 1969 году. Спасский — неоднократный чемпион СССР, победитель крупнейших международных турниров, соревнований претендентов на звание чемпиона мира. В претендентских матчах он взял верх над Михаилом Талем, Виктором Корчным, Ефимом Геллером. В 1969 году он сумел победить в матче чемпиона мира Тиграна Петросяна и завоевать мировую шахматную корону. Правда, царствовал недолго. Через три года он потерпел поражение в матче против американского шахматного гения Роберта Фишера. Спасский — шахматист яркого комбинационного стиля. Приводим эффектную партию, сыгранную им в 1970 году в матче между командой СССР и сборной мира.

Б.Ларсен— Б.Спасский

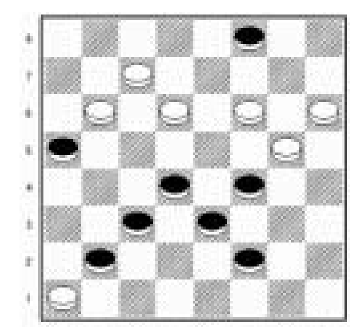
Белград, 1970 год

1.b3 e5 2.Cb2 Kc6 3.c4 Kf6 4.Kf3 e4 5.Kd4 Cc5 6.K:c6 dc 7.e3 Cf5 8.Фc2 Фe7 9.Ce2 o-o-o 10.f4? Эта задержка с развитием ставит белых в опасное положение. Следовало играть 10.Kc3 10...Kg4! 11.g3 h5 12.h3 (Плохо 12.Kc3 из-за 12...Л:d2! 13.Kp:d2 C:e3+ 14.Kpe1 Cf2+ или 13.Ф:d2 C:e3 и 14...Cf2+ с выигрышем) 12...h4! Жертва фигуры приводит к разгрому королевского фланга белых. 13.hg hg 14.Лg1 Лh1!! Блестящая жертва, благодаря которой черные получают решающий темп для включения в атаку ферзя. 15.Л:h1 g2 16.Лf1 (Проигрывает 16.Лg1 Фh4+ 17.Kpd1 Фh1! 18.Фc3 Ф:g1+ 19.Kpc2 Фf2) 16...Фh4+ 17.Kpd1 gfФ+. **Белые сдались.**

ШАШКІ

Блізняты

Чытач "Народнай Волі" Аляксандр Кагоцька (Пінск) змясціў на шашачным сайце пазіцыю, што на дыяграме:

Белыя: a1, b6, c7, d6, f6, g5, h6 (7). **Чорныя**: a5, b2, c3, d4, e3, f2, f4, f8 (8). Пашукайце ў ёй перамогу за белых і параўнайце яе з рашэннем задумкі, якую мы прапанавалі ў мінулым выпуску і ў якой на баку чорных была яшчэ простая h4. Падобныя пачатковыя канструкцыі лічацца блізнятамі, бо ў іх амаль аднолькавы знешні від, але ўнутраны змест розны.

Пераканайцеся ў гэтым і на наступных прыкладах:

1.**Белыя**: d6, e5, f4, g3, h6 (5). **Чорныя**: b4, d2, d8, e3, h4 (5). 1. hg7 2. gh8 3. de7 і далей ідзе ўдар з h8 на a3: 4. h8:c3:e1:h4:a3x.

2.**Белыя**: d6, e5, f4, g3, h6 (5). **Чорныя**: a3, b4, b6, d2, d8, e3, h4 (7). Камбінацыя завяршаецца ўдарам "Млын" і з'яўляецца дакладным, а не дуальным: 4. h8:c3:c3x.

3.**Белыя**: d6, e5, f4, g3, h6 (5). **Чорныя**: a3, d2, d8, e3, h4 (5). Тут жа белыя прарываюцца на поле f6: 4. h8:c3:e1:f6x.

4.**Белыя**: d2, e7, f2, f6, g1, g7 (6). **Чорныя**: b4, c5, d4, d8, f4, h8, дамка e5 (7). Fe3, b6 (h8:f6) g5, a7, b8 (a3) c3x.

5.**Белыя**: d2, e7, f2, f6, g1, g7 (6). **Чорныя**: b4, c5, d4, d8, e5, f4, h4, h8 (8). Fe3, b6 (h:f6) g5 (g3) a7, b8, h2 (a3) c3x.

6.**Белыя**: b6, c5, c7, d6, f6 (5). **Чорныя**: a3, a5, c3, d4, e3, g3, h8 (7). G7, d8, d8:h4:a5, c1x.

7.**Белыя**: b6, c5, c7, d6, f6 (5). **Чорныя**: a5, c3, d4, e3, g3, h4, h8 (7). G7, d8, a5, h2x.

Прозвішчы тых, хто правільна разабраў канструкцыю 7 на 8, будуць апублікаваны. Адказы чакаем на працягу двух тыдняў па адрасе**: 220030, Мінск, вул. Энгельса, 34а, рэдакцыя газеты "Народная Воля", рубрыка "Шашкі".**

Рашаем разам

Сааўтары (А.Палявы, М.Грушэўскі): **№1**. B8, a5!, e5, d8 (d2AB) e7, c1x. B(f6) d2x. A(f2) e7, g1x. Апублікавана на шашачным сайце "МіФ" 07.12.2011 г. і **№8**. Hg7, g7, b8, a5, c1x. Змешчана там жа 04.01.2012 года.

Мікалай ГЛАДКІ.

Адрас рэдакцыі: 220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а. Прыёмная: тэл. (017) 3286871. Тэл./факс рэкламнага аддзела: (017) 3286904, 3286906 nv@promedia.by
http://www.nv-online.info http://twitter.com/narodnaya_volya

Падпісныя індэксы: 63222, 632222

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф Паўлавіч СЯРЭДЗІЧ

У сувязі з адсутнасцю магчымасці рэдакцыя матэрыялы не рэцэнзуе і не вяртае, правы ўступлення ў перапіску пакідае за сабой. За інфармацыю, размешчаную ў рэкламных аб'явах, рэдакцыя не адказвае. Могуць друкавацца матэрыялы, у якіх пазіцыя аўтараў не падзяляецца газетай. Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі сродку масавай інфармацыі №947 ад 6 студзеня 2010 г. выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь (пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.). Надрукавана ў друкарні РУП «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП №02330/0494179 ад 03.04.2009. Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Падпісана ў друк 16.04.2012 у 17.00. Аб'ём 4 друк. аркушы. Тыраж 28090 экз. Заказ №1702.